

บทที่ ๑

ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลเมืองพิจิตร

๑.๑ สภาพภูมิสังคม

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ เทศบาลเมืองพิจิตรตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่าง มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒.๐๑๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๗,๕๑๐.๖๒๕ ไร่ มีความหนาแน่นของประชากร ๒,๐๑๔ คนต่อตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศเหนือประมาณ ๓๕๐ กิโลเมตรตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยหาทรัพยากรต่างๆ มาเป็นเครื่องมือไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติและเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนขนาดเล็กไปสู่ลักษณะชุมชนเมืองที่มีขนาดอาคารใหญ่ อาคารสูง โรงงานอุตสาหกรรม และชุมชนแออัดเกิดขึ้นจำนวนมากจากการเปลี่ยนแปลงเทศบาลเมืองพิจิตรมีแม่น้ำไหลผ่าน กระแสน้ำในฤดูฝนไหลเชี่ยวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอุทกภัยทุกปี มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง คือ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลปากทางอำเภอเมืองพิจิตร
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลท่าหลวง อำเภอเมืองพิจิตร
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลปากทางและตำบลท่าหลวงอำเภอเมืองพิจิตร
- ทิศตะวันตกติดต่อกับ ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมืองพิจิตร

๑.๑.๒ ลักษณะทางการปกครอง

(๑) การปกครองท้องถิ่น

เทศบาลเมืองพิจิตร แบ่งตามเขตลักษณะการปกครองท้องถิ่น จำนวน ๒๕ ชุมชนดังนี้

๑. ชุมชนปากคลองท่าหลวง
๒. ชุมชนพิจิตรธานี
๓. ชุมชนประตูน้ำคลองท่าหลวง
๔. ชุมชนคลองคะเชนทร์นอก
๕. ชุมชนคลองคะเชนทร์ใน
๖. ชุมชนศาลเจ้าพ่อหลวง
๗. ชุมชนปากทาง
๘. ชุมชนราชรถ
๙. ชุมชนหน้าและหลังสถานีรถไฟ
๑๐. ชุมชนฝั่งสถานีรถไฟเหนือ
๑๑. ชุมชนฝั่งสถานีรถไฟใต้
๑๒. ชุมชนกลางเมือง
๑๓. ชุมชนวัดท่าหลวง
๑๔. ชุมชนบึงสีไฟตอนบน
๑๕. ชุมชนบึงสีไฟตอนล่าง
๑๖. ชุมชนศรีมาลา
๑๗. ชุมชนสระหลวง
๑๘. ชุมชนบุษบา

๑๙. ชุมชนขุนแผน
๒๐. ชุมชนเทศบาล
๒๑. ชุมชนหน้าบึงสีไฟ
๒๒. ชุมชนราชวิถี
๒๓. ชุมชนหลังสถานีรถไฟ
๒๔. ชุมชนประชาอุทิศ
๒๕. ชุมชนตลาดสดเทศบาล ๒

๑.๑.๓ ลักษณะการประกอบอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ของ เทศบาลเมืองพิจิตร ประกอบอาชีพ รับราชการ รองลงมาได้แก่ ด้านค้าขาย รองลงมาได้แก่ ด้าน รับจ้างทั่วไป เฉลี่ยรายได้ประชากรต่อหัว/ต่อปี ประมาณ ๑๑๙,๓๔๔.๘๑ บาท

๑.๑.๔ เส้นทางคมนาคม

มีเส้นทางคมนาคมสำคัญ ๔ เส้นทางคือ

เส้นทางที่ ๑ จากกรุงเทพมหานคร (ทางหลวงหมายเลข ๑) แยกเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาถึงจังหวัดนครสวรรค์ แยกเข้าเส้นทางนครสวรรค์-ชุมแสง-บางมูลนาก-ตะพานหิน-พิจิตร (ทางหลวงหมายเลข ๑๑๑๘) เข้าสู่จังหวัดพิจิตร ระยะทางประมาณ ๓๔๕ กิโลเมตร

เส้นทางที่ ๒ จากกรุงเทพมหานคร (ทางหลวงหมายเลข ๑) แยกเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี แยกเข้าสู่เส้นทางตากฟ้า-เขาทราย- สากเหล็ก (ทางหลวงหมายเลข ๑๑) เข้าสู่จังหวัดพิจิตรที่แยกสากเหล็ก (ทางหลวงหมายเลข ๑๑๑) ระยะทางประมาณ ๓๔๔ กิโลเมตร

เส้นทางที่ ๓ จากกรุงเทพมหานคร (ทางหลวงหมายเลข ๑) แยกเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี แยกเข้าสู่เส้นทางตากฟ้า-เขาทราย (ทางหลวงหมายเลข ๑๑) แยกเข้าเส้นทางเขาทราย-ตะพานหิน-พิจิตร (ทางหลวงหมายเลข ๑๑๓) เข้าสู่จังหวัดพิจิตร ระยะทางประมาณ ๓๓๘ กิโลเมตร

เส้นทางที่ ๔ จากกรุงเทพมหานคร (ทางหลวงหมายเลข ๑) แยกเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงจังหวัดนครสวรรค์ แยกเข้าเส้นทางนครสวรรค์-พิษณุโลก (ทางหลวงหมายเลข ๑๑๓) ถึงแยกปลวกสูง อำเภอวชิรบำรุง แยกเข้าเส้นทางสามง่าม-พิจิตร (ทางหลวงหมายเลข ๑๑๕) เข้าสู่จังหวัดพิจิตร ระยะทางประมาณ ๓๖๐ กิโลเมตร

๑.๒ สถิติการเกิดสาธารณภัยของเทศบาลเมืองพิจิตร

๑.๒.๑ อุทกภัยและน้ำท่วมขังในเขต

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่ เกิดภัย (ครั้ง)	จำนวนครัวเรือน ที่ประสบภัย (ครัวเรือน)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	เสียชีวิต (คน)	บาดเจ็บ (คน)	มูลค่าความ เสียหาย (บาท)
๒๕๖๑	๕	-	อำเภอเมือง	-	-	-
๒๕๖๒	-	-	อำเภอเมือง	-	-	-
๒๕๖๓	๑๐	-	อำเภอเมือง	-	-	-

๑.๒.๒ ภัยแล้ง

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	จำนวนครัวเรือนที่ประสบภัย (ครัวเรือน)	พื้นที่การเกษตรเสียหาย (ไร่)	จำนวนสัตว์ที่รับผลกระทบ (ตัว)	มูลค่าความเสียหาย (บาท)
๒๕๖๑	๖๐	อำเภอเมือง	-	-	-	-
๒๕๖๒	๘๘	อำเภอเมือง	-	-	-	-
๒๕๖๓	๗๑	อำเภอเมือง	-	-	-	-

๑.๒.๓ ภัยจากอัคคีภัย

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	จำนวนบ้านเรือนเสียหาย (หลัง)	เสียชีวิต (คน)	บาดเจ็บ (คน)	มูลค่าความเสียหาย (บาท)
๒๕๖๑	๒๘	อำเภอเมือง	ป่าหญ้า	-	-	-
๒๕๖๒	๗๔	อำเภอเมือง	ป่าหญ้า	-	-	๒,๑๙๐
๒๕๖๓	๙๑	อำเภอเมือง	ป่าหญ้า	-	-	๔๐,๓๐๐

๑.๓ การประเมินความเสี่ยงภัยของพื้นที่เทศบาลเมืองพิจิตร

- ภัยจากอุทกภัย ระดับความรุนแรงน้อย
- ภัยจากไฟฟ้า ระดับความรุนแรงน้อย
- ภัยจากความแห้งแล้ง ระดับความรุนแรงน้อย
- ภัยจากอัคคีภัย ระดับความรุนแรงน้อย
- ภัยจากการคมนาคมขนส่ง ระดับความรุนแรงน้อย
- ภัยจากภัยหนาว ระดับความรุนแรงน้อย
- ภัยจากโรคระบาดสัตว์ ระดับความรุนแรงน้อย
- ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับความรุนแรงน้อย
- ภัยจากการชุมนุมประท้วง ไม่มี
- ภัยจากการก่อวินาศกรรม ไม่มี

จากความเสี่ยงต่อสาธารณภัยดังกล่าวข้างต้น ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ ดังนั้นเทศบาลเมืองพิจิตรจึงจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

บทที่ ๒

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) คือ การวิเคราะห์สำรวจสภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เพื่อนำมาสังเคราะห์ว่าองค์กรมี จุดแข็ง (Strengths) , จุดอ่อน (Weaknesses) , อุปสรรค (Threats) และโอกาส (Opportunities) อย่างไร ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าว ประกอบไปด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ ปัจจัยภายใน คือ สิ่งที่เราควบคุมได้ ได้แก่

จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งนำมาเป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

จุดอ่อน หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบและด้อยความสามารถ ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

๒.๑.๒ ปัจจัยภายนอก คือ สิ่งที่เราควบคุมไม่ได้ ได้แก่

อุปสรรคหรืออันตราย หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ไม่เอื้ออำนวยให้การทำงาน ขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร ซึ่งในที่นี้ คือ อันตรายจากสาธารณภัยต่างๆ

โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์กร

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค /อันตราย
๑.มีกฎหมายที่เป็นหลักในการทำงาน ๒.มีอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้ ๓.บุคลากรมีความรู้หลากหลายสาขาและมากด้วยประสบการณ์	๑.ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านกาป้องกันบรรเทา ฟื้นฟู อย่างแท้จริง ๒.ขาดความชัดเจนของระบบในการปฏิบัติ ๓.ขาดอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย	๑.นโยบายแห่งรัฐให้ความสำคัญและมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๒.ประชาชนให้ความยอมรับ เชื่อถือและเห็นความสำคัญ ในการป้องกันบรรเทา ฟื้นฟู ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม	๑.ขาดระบบฐานข้อมูลในการเตือนภัย และเครื่องมือเทคโนโลยีในการสนับสนุนการดำเนินงาน ๒.สาธารณภัยเกิดนอกเหนือการควบคุมทำให้ยากต่อการจัดการ ๓.การเชื่อมโยงระบบงานในแต่ละหน่วยงานไม่ทั่วถึง

๒.๒ วิสัยทัศน์ (Vision)

“เทศบาลเมืองพิจิตรมีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ยึดมั่นธรรมาภิบาล บริการเพื่อประชาชน”

๒.๓ พันธกิจ (Mission)

๒.๓.๑ ดำเนินการจัดทำนโยบายแนวทางและวางมาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๓.๒ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบป้องกัน เตือนภัย และบรรเทาสาธารณภัย

๒.๓.๓ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการป้องกัน เตือนภัย และบรรเทาสาธารณภัย

๒.๓.๔ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๓.๕ สร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๓.๖ ฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ ตามระเบียบที่กฎหมายกำหนด

๒.๓.๗ ส่งเสริม สนับสนุน และปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยและฟื้นฟูสภาพพื้นที่

๒.๓.๘ อำนวยการและประสานการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูบูรณะสภาพพื้นที่ที่ประสบสาธารณภัยขนาดใหญ่

๒.๓.๙ ประสานความช่วยเหลือในการป้องกัน การช่วยเหลือ การบรรเทาและฟื้นฟูกับหน่วยงานทั้งภายใน และภายนอก

๒.๓.๑๐ ดำเนินการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรี มอบหมาย

๒.๔ เป้าประสงค์

๒.๔.๑ เพื่อให้ชุมชนและประชาชนมีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๔.๒ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถลดความสูญเสียที่เกิดจากภัยพิบัติให้เหลือน้อยที่สุด

๒.๔.๓ เพื่อให้ประชาชนผู้ประสบภัย ได้รับการช่วยเหลือ ฟื้นฟู เยียวยา อย่างทันท่วงทีและทั่วถึง

๒.๔.๔ เพื่อบูรณาการระบบการสั่งการที่มีเอกภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด

๒.๔.๕ เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการสาธารณภัยที่ดีและสอดคล้องกับวัฏจักรการเกิดภัยนำไปสู่การคุ้มค่า และยั่งยืน

๒.๕ ขอบเขตสาธารณภัย

สาธารณภัย หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิจิตร ฉบับนี้ กำหนดขอบเขตสาธารณภัยไว้ดังนี้

๒.๕.๑ ด้านสาธารณภัย

(๑) อุทกภัยและดินโคลนถล่ม

(๒) ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน

(๓) ภัยแล้ง

(๔) ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง

(๕) ภัยจากอัคคีภัย

(๖) ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

(๗) ภัยจากโรคระบาดสัตว์ และสัตว์น้ำ

(๘) ภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด

(๙) ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์

(๑๐) ภัยจากอากาศหนาว

(๑๑) ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน

(๑๒) ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

(๑๓) ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๕.๒ ภัยด้านความมั่นคง

(๑) ภัยจากการก่อวินาศกรรม

(๒) ภัยทางอากาศ

(๓) ภัยจากการชุมนุมประท้วงและก่อการจลาจล

บทที่ ๓

แผนงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลเมืองพิจิตร จะดำเนินการอย่างครบวงจรวัฏจักรของสาธารณภัยในแนวทางการปฏิบัติการในเชิงรุก (Proactive Approach) ซึ่งจะเป็นการป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟูบูรณะ โดยมีแนวทางและกิจกรรมที่สำคัญให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๕๐ แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี พระราชบัญญัติงบประมาณ และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๘ โดยแผนงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นแผนงานระยะ ๑ ปี มีการแบ่งกระบวนการออกเป็น ๓ ระยะของการจัดการสาธารณภัย ดังนี้

๓.๑ ระยะก่อนเกิดสาธารณภัย

๓.๑.๑ มาตรการการป้องกันและลดผลกระทบ

(๑) การป้องกันสาธารณภัยโดยใช้มาตรการด้านโครงสร้าง

(๒) การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารจัดการสาธารณภัย เพื่อจัดทำฐานข้อมูล ด้านสาธารณภัยตลอดจนฐานข้อมูลวัสดุ อุปกรณ์ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้สมบูรณ์ ทันสมัย สามารถเชื่อมต่อบริบบข้อมูลได้ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับจังหวัดถึงระดับท้องถิ่น

๓.๑.๒ มาตรการในการเตรียมความพร้อม

(๑) การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) การพัฒนาระบบการพยากรณ์และการแจ้งเตือนภัย

(๓) การพัฒนาศักยภาพของระบบสื่อสาร

(๔) การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๕) การเตรียมปัจจัยสี่เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(๖) การเตรียมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ และด้านพลังงาน เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๗) การเตรียมบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๘) การเสริมสร้างความพร้อมของท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓.๒ ระยะระหว่างเกิดสาธารณภัย

มาตรการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

(๑) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

(๒) การเชื่อมโยงระบบติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานให้ใช้งานได้ขณะเกิดภัย

(๓) การสนธิกำลังเข้าช่วยเหลือและควบคุมสถานการณ์ โดยเน้นการปฏิบัติการค้นหาและช่วยชีวิตและการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลผู้ประสบภัย รวมทั้งการซ่อมแซมฉุกเฉิน

(๔) การรักษาพยาบาลผู้ประสบภัย โดยการจัดระบบการแพทย์และการสาธารณสุขฉุกเฉินอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) การจัดการศพ โดยการจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์เก็บรักษาศพ และการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล

(๖) การประชาสัมพันธ์ โดยการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ และจัดทำข่าวสถานการณ์ภัยพิบัติที่ถูกต้อง เผยแพร่ให้สาธารณชนทราบทุกระยะ เพื่อลดความตื่นตระหนก

๓.๓ ระยะหลังจากเกิดสาธารณภัย

มาตรการในการจัดการหลังเกิดภัย

(๑) การให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

(๒) การฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ประสบภัย

(๓) การฟื้นฟูด้านปศุสัตว์

(๔) การบูรณะสิ่งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เสียหาย

(๕) การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานที่เสียหาย

(๖) การจัดการสภาพแวดล้อมในพื้นที่ประสบภัย

(๗) การรายงานและติดตามประเมินผล โดยการจัดทำรายงานความเสียหายจากสาธารณภัย และติดตามประเมินผลการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยและการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัย

บทที่ ๔

หลักการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่อวางระบบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการและมีความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา

๔.๑.๒ เพื่อการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สามารถนำมาตรการในการลดหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดสาธารณภัย มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๓ เพื่อช่วยเหลือชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้ปลอดภัยจากสาธารณภัยได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

๔.๒ นิยามศัพท์

๔.๒.๑ สาธารณภัย หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุขไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

๔.๒.๒ ระดมสรรพกำลัง หมายถึง การดำเนินการเพื่อรวบรวมและจัดระเบียบทรัพยากร ทำให้ทรัพยากรอยู่ในลักษณะพร้อมที่จะนำไปใช้ และใช้ทรัพยากรที่เตรียมไว้แล้วนั้น สนองความต้องการที่จะเกิดขึ้นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔.๒.๓ หน่วยงานของรัฐ หมายถึง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๒.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

๔.๒.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๔.๒.๖ อำเภอบหมายหมายความรวมถึงกิ่งอำเภอบ

๔.๒.๗ นายอำเภอบหมายหมายความรวมถึงปลัดอำเภอบผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอบ

๔.๒.๘ ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หมายถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๔.๒.๙ รองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หมายถึง ปลัดกระทรวงมหาดไทย

๔.๒.๑๐ ผู้อำนวยการกลาง หมายถึง อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔.๒.๑๑ ผู้อำนวยการจังหวัด หมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด

๔.๒.๑๒ รองผู้อำนวยการจังหวัด หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๔.๒.๑๓ ผู้อำนวยการอำเภอบ หมายถึง นายอำเภอบ

๔.๒.๑๔ ผู้อำนวยการท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี และหัวหน้าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่อื่น

๔.๒.๑๕ ผู้ช่วยผู้อำนวยการท้องถิ่น หมายถึง ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๒.๑๖ ผู้บัญชาการเหตุการณ์ หมายถึง เป็นผู้มีอำนาจสูงสุด และเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าจะมีการมอบอำนาจนั้นๆ ให้แก่ผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นต่อไป

๔.๒.๑๗ เจ้าพนักงาน หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ต่างๆ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐

๔.๒.๑๘ อาสาสมัคร หมายถึง อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๔.๒.๑๙ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนาจการจังหวัดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔.๒.๒๐ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนาจการอำเภอในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔.๒.๒๑ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยท้องถิ่นแห่งพื้นที่ หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น เพื่อช่วยเหลือผู้อำนาจการท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

๔.๓ หลักการปฏิบัติ

๔.๓.๑ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ ตลอดจนการฟื้นฟูบูรณะสิ่งเสียหายอันเนื่องมาจากสาธารณภัยตามระดับความรุนแรงของสาธารณภัย

๔.๓.๒ การเผชิญเหตุ หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเผชิญเหตุในพื้นที่มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าระงับบรรเทาสาธารณภัยให้ยุติโดยเร็ว ได้แก่ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบล

๔.๓.๓ การอำนาจการ หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการอำนาจการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้แก่ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ตามลำดับ โดยขึ้นอยู่กับขนาดและความรุนแรงและขีดความสามารถในการจัดการกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น ผู้อำนาจการในแต่ละระดับที่มีอำนาจหน้าที่ในการอำนาจการ เป็นผู้ที่สามารถสั่งการในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ เหนือหน่วยงานที่เข้าร่วมการปฏิบัติทั้งสิ้น

๔.๓.๔ การให้ความช่วยเหลือ หน่วยงานที่มีขีดความสามารถที่จะให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของกองอำนาจการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ประสบสาธารณภัยได้ จึงกำหนดให้หน่วยที่ช่วยเหลือ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ประสิทธิภาพ และศักยภาพ ของหน่วยงานนั้นๆ ได้แก่ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ใกล้เคียง กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานในสังกัดองค์กรประชาชน และประชาชนทั่วไป เมื่อหน่วยงานให้การสนับสนุนได้รับการร้องขอให้รับดำเนินการให้การสนับสนุนไปยังกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ร้องขอ โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยมีหน้าที่ดำเนินการตามคำสั่งของผู้อำนาจการในพื้นที่ที่เกิดเหตุ

๔.๓.๕ การจัดตั้งระบบการสื่อสาร ในการรับและแจ้งข่าวระหว่างหน่วยงานต่างๆ ไว้ตั้งแต่ยามปกติ โดยสามารถรับและแจ้งข่าวซึ่งกันและกันได้สะดวกรวดเร็ว ทันเหตุการณ์และโดยต่อเนื่องตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๔.๔ ระดับความรุนแรงของสาธารณภัย

๔.๔.๑ ความรุนแรงระดับ ๑ สาธารณภัยที่เกิดขึ้นทั่วไปหรือมีขนาดเล็ก

ผู้อำนาจการท้องถิ่น ผู้อำนาจการอำเภอ สามารถควบคุมสถานการณ์และจัดการระงับภัยได้โดยลำพัง

๔.๔.๒ ความรุนแรงระดับ ๒ สาธารณภัยขนาดกลาง

ผู้อำนาจการในระดับ ๑ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ผู้อำนาจการจังหวัดเข้าควบคุมสถานการณ์

๔.๔.๓ ความรุนแรงระดับ ๓ สาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบรุนแรงกว้างขวาง หรือสาธารณภัยที่จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษ

เป็นสาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่เสียหายเป็นบริเวณกว้างขวาง หรือสถานการณ์ของสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษต้องระดมความช่วยเหลือจากทุกส่วนราชการ ภาคเอกชน และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้อำนวยการจังหวัดไม่สามารถควบคุมและระงับสาธารณภัยได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกพื้นที่ ให้ผู้อำนวยการกลางหรือผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์เข้าควบคุมสถานการณ์

๔.๔.๔ ความรุนแรงระดับ ๔ สาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่ง

เป็นสาธารณภัยขนาดใหญ่มากเป็นพิเศษ ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่งต่อชีวิตทรัพย์สินและขวัญกำลังใจของประชาชนทั้งประเทศ หรือเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินผู้บัญชาการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไม่สามารถที่จะควบคุมสถานการณ์และระงับภัยได้ นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายจะเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์เข้าควบคุมสถานการณ์

บทที่ ๕

การจัดตั้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๕.๑ องค์การปฏิบัติ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร

๕.๑.๑ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล มีนายกเทศมนตรีเป็นผู้อำนวยการ ปลัดเทศบาลเป็นผู้ช่วย หัวหน้าหน่วยงาน และภาคเอกชนในพื้นที่ร่วมปฏิบัติงานในกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาล และเป็นหน่วยเผชิญเหตุเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่

ภารกิจของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร

(๑) อำนวยการ ควบคุม ปฏิบัติงาน และประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

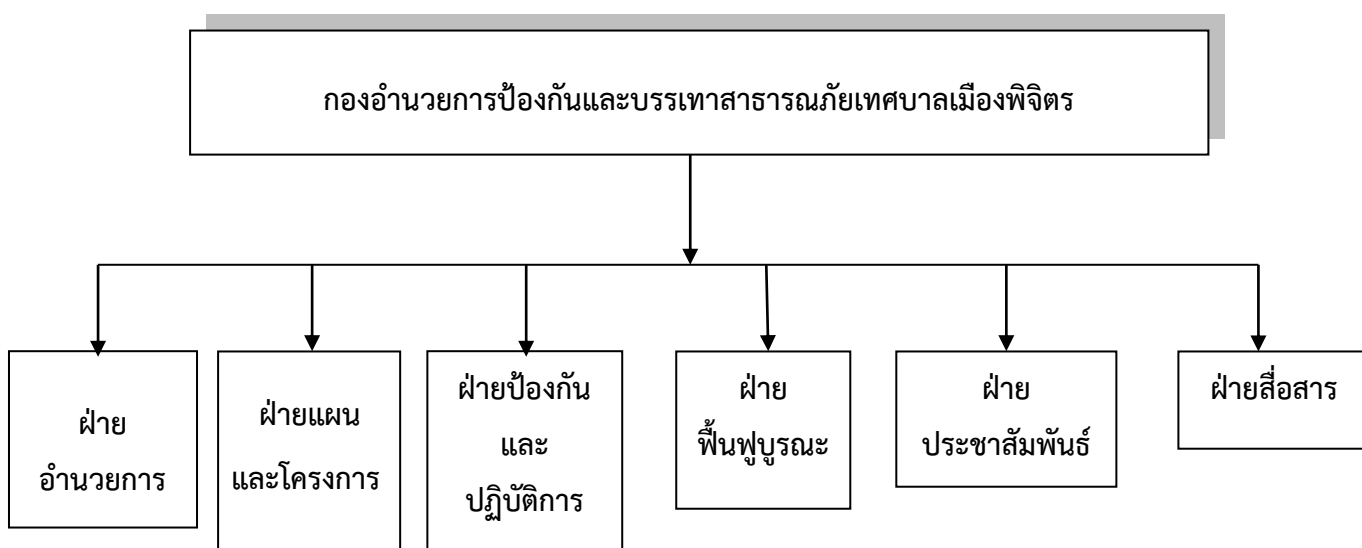
(๒) สนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งมีพื้นที่ติดต่อ หรือใกล้เคียง หรือเขตพื้นที่อื่นเมื่อได้รับการร้องขอ

(๓) ประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกขั้นตอน เมื่อคาดว่าจะเกิดหรือเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร จะจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่โดยเร็ว

๕.๒ โครงสร้างและหน้าที่

๕.๒.๑ โครงสร้างกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตรประกอบด้วย ๖ ฝ่าย ดังนี้

- (๑) ฝ่ายอำนวยการ
- (๒) ฝ่ายแผนและโครงการ
- (๓) ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ
- (๔) ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ
- (๕) ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- (๖) ฝ่ายสื่อสาร

แผนภูมิที่ ๕.๑ โครงสร้างกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร

๕.๒.๒ หน้าที่

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานของผู้อำนวยการเทศบาล อำนาจการท้องถิ่น และให้มีที่ทำการ โดยให้ใช้สำนักงานเทศบาล เป็นสำนักงานของผู้อำนวยการท้องถิ่น ที่ทำการปกครองอำเภอ เป็นสำนักงานของผู้อำนวยการอำเภอ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ เป็นสำนักงานของผู้อำนวยการท้องถิ่น แบ่งเป็นฝ่ายต่าง ๆ และแต่ละฝ่ายทำหน้าที่ ดังนี้

(๑) ฝ่ายอำนวยการ

ทำหน้าที่อำนวยการ ควบคุม กำกับดูแล ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(๒) ฝ่ายแผนและโครงการ

ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การพัฒนาแผนงานการพัฒนาเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกขั้นตอน งานติดตามประเมินผล งานการฝึกซ้อมแผนฯ งานการจัดฝึกอบรมต่างๆ และงานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ

ทำหน้าที่ติดตามสถานการณ์ รวบรวมข้อมูล ประเมินสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นวางมาตรการต่างๆ ในการป้องกันภัยมิให้ภัยเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นแล้วให้ได้รับความเสียหายน้อยที่สุดจัดระเบียบแจ้งเตือนภัย การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย งานการข่าว การรักษาความปลอดภัย และการปฏิบัติการจิตวิทยา

(๔) ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ

ทำหน้าที่สำรวจความเสียหาย และความต้องการด้านต่างๆ จัดทำบัญชีผู้ประสบสาธารณภัย ประสานงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัย เพื่อทำหน้าที่สงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัย พร้อมทั้งดำเนินการฟื้นฟูบูรณะสิ่งที่ชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิม หรือใกล้เคียงกับสภาพเดิมให้มากที่สุด

(๕) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและการแถลงข่าวข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสียหายและความช่วยเหลือ ให้แก่สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปได้ทราบ

(๖) ฝ่ายสื่อสาร

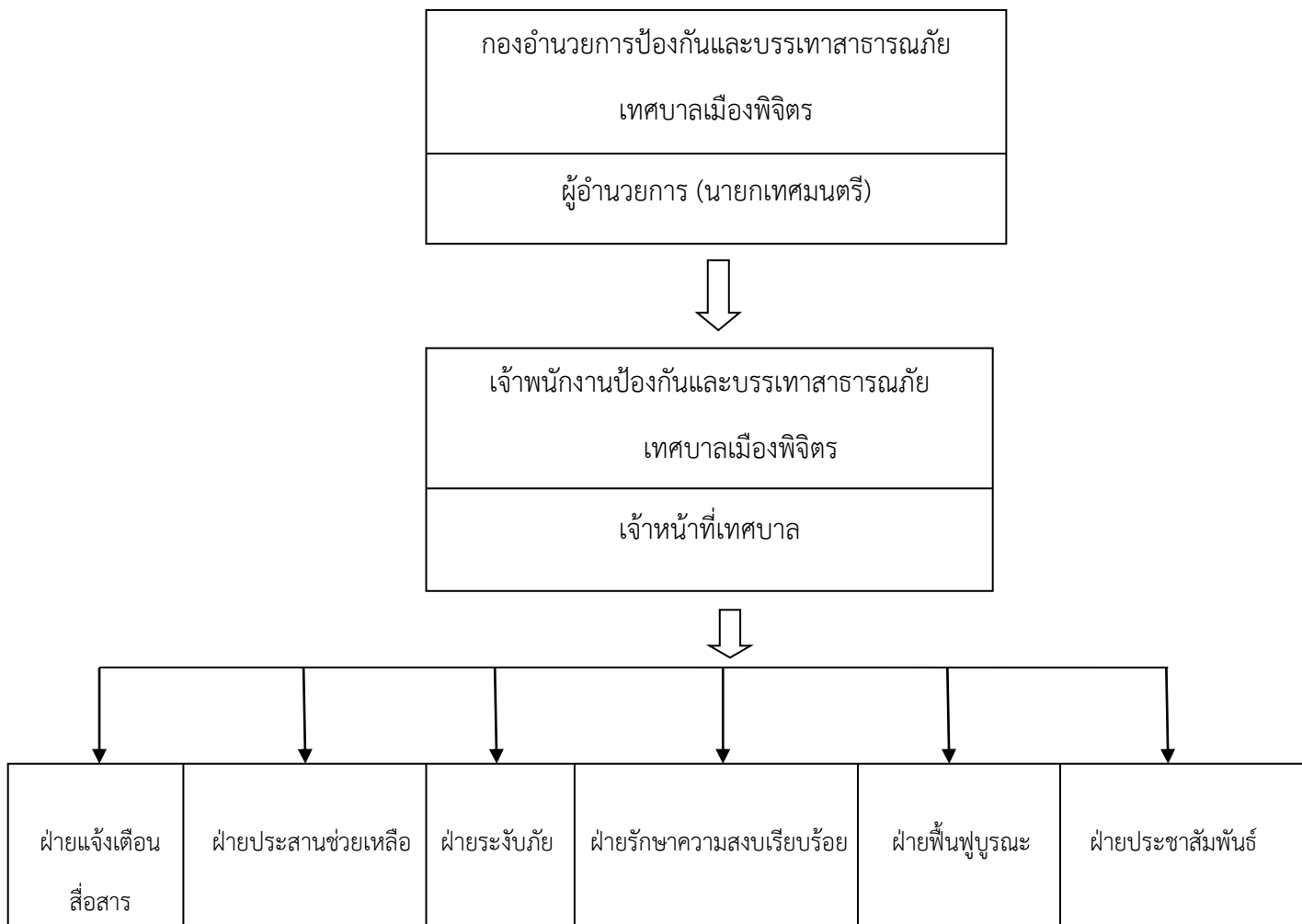
ทำหน้าที่วางระบบการติดต่อสื่อสารในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่าง กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับและฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้การติดต่อเป็นไปอย่างรวดเร็วต่อเนื่องและเชื่อถือได้ตลอดเวลา

๕.๓ การบรรจุกำลัง

๕.๓.๑ ใช้กำลังเจ้าหน้าที่จากเทศบาล และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) แห่งพื้นที่เป็นหลัก

๕.๓.๒ ในภาวะปกติ ใช้กำลังเจ้าหน้าที่งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

๕.๓.๓ ในภาวะไม่ปกติ หรือเกิดสาธารณภัยขึ้น ให้บรรจุแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ให้หน่วยงานต่างๆ ภายในเทศบาล เข้าปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีประสิทธิภาพ

แผนภูมิที่ ๕.๒ โครงสร้างกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร

บทที่ ๖

การปฏิบัติก่อนเกิดสาธารณภัย

๖.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อเตรียมการด้านทรัพยากร ระบบการปฏิบัติการและความพร้อมไว้รองรับสถานการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นทั้งการป้องกันบรรเทาและระงับภัยให้มีความพร้อมที่จะเผชิญสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๒ หลักการปฏิบัติ

เทศบาลเมืองพิจิตรจัดเตรียมและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เหมาะสมกับผลการประเมินความเสี่ยงและความอ่อนแอของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการวางแผนทางการปฏิบัติการให้พร้อมเผชิญสาธารณภัย และดำเนินการฝึกซ้อมตามแผนที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความพร้อมในทุกด้านและทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่เทศบาล

๖.๓ การป้องกันและลดผลกระทบ

๖.๓.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยงภัยของเทศบาล

จากการประเมินความเสี่ยงภัยและความอ่อนแอในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองพิจิตร เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมต่างๆของเทศบาล ส่งผลให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดภัยจากอุทกภัย ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน อัคคีภัย ภัยแล้ง ภัยจากอุบัติเหตุจราจรทางถนน แผ่นดินไหวและอาคารถล่มสูงตามลำดับ ซึ่งจะส่งผลกระทบที่อาจเป็นอันตรายต่อประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาล ดังนั้น เทศบาลเมืองพิจิตรจึงกำหนดมาตรการในการป้องกัน และลดผลกระทบจากสาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้น โดยการเตรียมการด้านฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ การส่งเสริมให้ความรู้และสร้างความตระหนักด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การเตรียมการป้องกันด้านโครงสร้างและเครื่องหมายสัญญาณเตือนภัย การเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ งบประมาณเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน ตลอดจนการของบกลางเพื่อเตรียมการช่วยเหลือผู้ประสบภัย นอกจากนี้ เทศบาลได้มีการเตรียมการด้านบุคลากร ด้านระบบปฏิบัติการฉุกเฉิน เครื่องจักรกล ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ พลังงาน และอุปกรณ์ด้านการสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมไว้รองรับสถานการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้น

๖.๓.๒ การเตรียมการด้านฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ

เทศบาลเมืองพิจิตรได้เตรียมการด้านฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ ดังนี้

(๑) จัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสาธารณภัย เช่น ฐานข้อมูลสถิติสาธารณภัย ฐานข้อมูลผู้ประสบภัย ฐานข้อมูลเจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร ฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ และฐานข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น

(๒) พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลด้านสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและสามารถใช้งานได้

๖.๓.๓ การส่งเสริมให้ความรู้และสร้างความตระหนักด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๑) ให้สื่อประชาสัมพันธ์ในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัย (Safety Mind) อย่างต่อเนื่อง

(๒) เผยแพร่และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้ถนนอย่างปลอดภัย การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้าน เป็นต้น

(๓) พัฒนารูปแบบและเนื้อหาการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนเข้าใจง่าย เหมาะสม เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละชุมชน และเป็นที่น่าสนใจ

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน

๖.๓.๔ การเตรียมการป้องกันด้านโครงสร้างและเครื่องหมายสัญญาณเตือนภัย

(๑) จัดหาพื้นที่ระบายน้ำ และสร้าง เขื่อนกันริมหน้าน้ำ รวมทั้ง การขุดลอกคูคลอง ท่อระบายน้ำต่างๆ การกำจัดวัชพืชที่กีดขวางทางน้ำให้ไหลสะดวก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การระบายในฤดูฝน

(๒) ก่อสร้างท่อระบายน้ำติดตั้งเครื่องสูบน้ำประจำจุดรอบเมืองด้วยระบบไฟฟ้า เพื่อป้องกันการเอ่อล้น หรือสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน

(๓) จัดหาอาคารหรือสถานที่เพื่อเป็นสถานที่หลบภัย สำหรับพื้นที่ที่การหนีภัยทำได้ยาก หรือไม่มีพื้นที่หลบภัยที่เหมาะสม

(๔) ก่อสร้าง/ปรับปรุงเส้นทาง ให้ใช้การได้ตลอดเวลา

๖.๔ การเตรียมความพร้อม

๖.๔.๑ ด้านบุคลากร

เทศบาลเมืองพิจิตรได้จัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

(๑) จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกำหนดวิธีการปฏิบัติตามหน้าที่และขั้นตอนต่างๆ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(๒) วางระบบการพัฒนาศักยภาพและการฝึกอบรมบุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยการฝึกอบรมเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ขุดเขี่ยสถานการณ์วิกฤติ ขุดปฏิบัติการหนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย (One Tambon One Search and Rescue Team : OTOS) อาสาสมัครแจ้งเตือนภัย

(๓) จัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่างๆ หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการจัดการภัยพิบัติหรือการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือความรู้เกี่ยวกับวิชาเฉพาะด้านต่างๆ

(๔) การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยการฝึกอบรมประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยให้มีความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นได้ด้วยชุมชนเองก่อนที่หน่วยงานภายนอกจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ตามหลักการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management: CBDRM)

๖.๔.๒ ด้านการจัดระบบปฏิบัติการฉุกเฉิน

เพื่อให้การเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ เทศบาลเมืองพิจิตรได้เตรียมระบบการปฏิบัติการฉุกเฉิน ดังนี้

(๑) จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินและแผนสำรองของหน่วยงาน และมีการซักซ้อม ตั้งแต่ยามปกติ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติได้ทันที เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น

(๒) จัดเตรียมระบบการติดต่อสื่อสารหลักและสื่อสารสำรองระหว่างหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดจนการติดต่อสื่อสารภายในขององค์กรต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) กำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น การส่งวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ รวมถึงการกระจายข่าวในท้องถิ่น เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เพื่อให้สาธารณชนรับทราบเหตุการณ์ที่เป็นจริงและทันเหตุการณ์

(๔) จัดเตรียมระบบการแจ้งเตือนภัยและส่งสัญญาณเตือนภัยให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ได้รับทราบล่วงหน้าถึงภัยที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถเตรียมการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินให้ปลอดภัยได้ทันเวลา

(๕) จัดเตรียมเส้นทางอพยพและจัดเตรียมสถานที่หลบภัยสำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่

(๖) กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย รวมทั้งการควบคุม การจราจรและการสัญจรภายในเขตพื้นที่

(๗) จัดระบบการรับบริจาคและการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยดำเนินไปได้อย่างทั่วถึง เพียงพอ และเป็นธรรม

๖.๔.๓ ด้านเครื่องจักรกล ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และพลังงาน

เทศบาลเมืองพิจิตรได้เตรียมการด้านเครื่องจักรกล ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และพลังงานเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

(๑) จัดเตรียมเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อม ใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภัย

(๒) จัดทำบัญชีเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓) พัฒนาเครื่องจักรกล เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ด้านสาธารณภัยให้ทันสมัยและใช้งานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ภัยพิบัติ

(๔) จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นพื้นฐานสำหรับชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถเผชิญภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) จัดเตรียมระบบเตือนภัย เพื่อเป็นการเตรียมการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า โดยอาสาสมัครและเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยในระดับชุมชน โดยใช้ระบบสื่อสารหรือเครื่องมือแจ้งเตือนภัยของชุมชน เช่น เสียงตามสาย วิทยุ หอกระจายข่าว ไซเรนเตือนภัยแบบมือถือ โทรโข่ง นกหวีด หรือสัญญาณเสียงที่กำหนดใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยประจำหมู่บ้าน หรือตำบล

(๖) จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงสำรองไว้ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน

(๗) จัดหาแหล่งพลังงานสำรองสำหรับการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน

บทที่ ๗

การปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัย

๗.๑ วัตถุประสงค์

๗.๑.๑ เพื่อดำเนินการระงับภัยที่เกิดขึ้นให้ยุติลงโดยเร็วหรือลดความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้นโดยการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

๗.๑.๒ เพื่อรักษาชีวิต ทรัพย์สิน และสภาวะแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดภัยพิบัติให้สูญเสียน้อยที่สุด

๗.๒ หลักการปฏิบัติ

๗.๒.๑ เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติขึ้นในเขตเทศบาลผู้อำนวยการท้องถิ่นเข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และให้แจ้งผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่และผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที

๗.๒.๒ ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่ติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ขอกำลังสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น

๗.๒.๓ เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการเพื่อสั่งการต่อไป และเจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

๗.๒.๔ กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดภัยพิบัติ เพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินนั้นออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามเจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้น ได้ตามความจำเป็น โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหาย อันเกิดจากการกระทำดังกล่าว

๗.๒.๕ ผู้อำนวยการ สำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

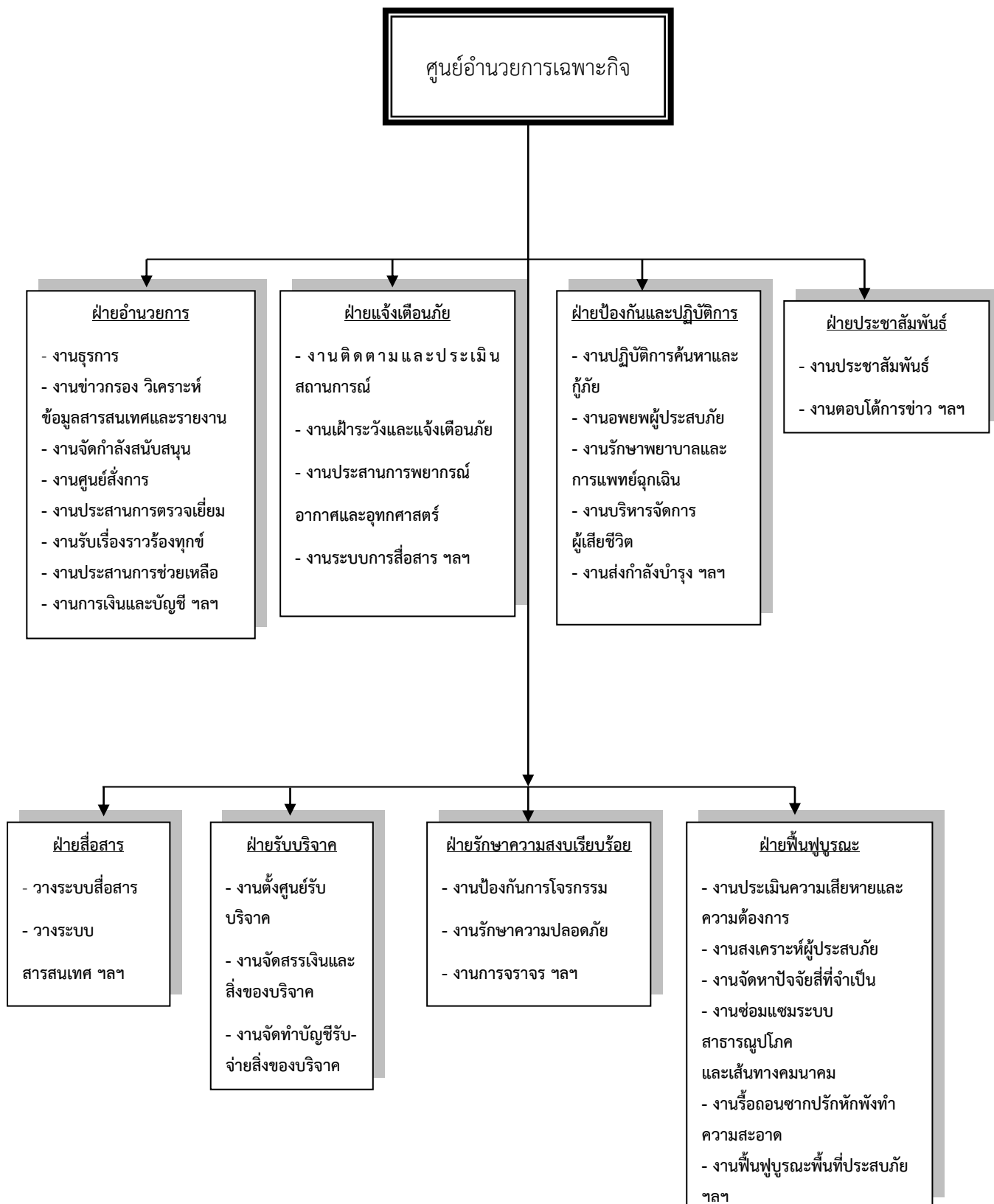
๗.๓ การปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัย

๗.๓.๑ การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

(๑) โครงสร้างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ประกอบด้วย ๘ ฝ่าย ๑ คณะที่ปรึกษา ได้แก่

- (๑.๑) คณะที่ปรึกษา
- (๑.๒) ฝ่ายอำนวยการ
- (๑.๓) ฝ่ายแจ้งเตือนภัย
- (๑.๔) ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ
- (๑.๕) ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- (๑.๖) ฝ่ายสื่อสาร
- (๑.๗) ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย
- (๑.๘) ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ
- (๑.๙) ฝ่ายรับบริจาค

แผนภูมิ ๗.๑ โครงสร้างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

(๒) การกิจหน้าที่ของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ประกอบด้วย
ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ควบคุม กำกับดูแล สั่งการในเหตุการณ์ สาธารณภัย
ที่เกิดขึ้น

(๒.๑) **คณะที่ปรึกษา** มีหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรึกษา และสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

(๒.๒) **ฝ่ายอำนวยการ** มีหน้าที่

(๒.๒.๑) อำนวยการ ควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

(๒.๒.๒) ประสานและติดตามผลการปฏิบัติของฝ่ายต่างๆ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ให้เป็นไป
ตามนโยบายและการสั่งการของผู้อำนวยการศูนย์

(๒.๒.๓) บริหารจัดการงานธุรการ งานการเงินและการเบิกจ่าย งานพัสดุและงานประชุมต่างๆ

(๒.๒.๔) บริหารจัดการข้อมูลสาร และข่าวกรองต่างๆ

(๒.๒.๕) วิเคราะห์สถานการณ์และรายงานผลทุกระยะจนกว่าเหตุการณ์กลับสู่ภาวะปกติ

(๒.๒.๖) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้สื่อมวลชนและประชาชนทราบ

(๒.๒.๗) ประสานการตรวจเยี่ยมของผู้บังคับบัญชาและหน่วยงาน

(๒.๒.๘) จัดระบบสื่อสารและโทรคมนาคมให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา

(๒.๒.๙) ประสานหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือประชาชน

(๒.๒.๑๐) รับเรื่องราวร้องทุกข์

(๒.๓) **ฝ่ายแจ้งเตือนภัย** มีหน้าที่

(๒.๓.๑) ติดตามข้อมูลการพยากรณ์อากาศและสถานการณ์สาธารณภัย

(๒.๓.๒) เฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินสถานการณ์ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และแจ้งเตือนภัย

(๒.๓.๓) วิเคราะห์สถานการณ์และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกระยะ

(๒.๓.๔) ติดตามสถานการณ์สาธารณภัยอย่างต่อเนื่องจนกว่าเหตุการณ์กลับสู่ภาวะปกติ

(๒.๔) **ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ** มีหน้าที่

(๒.๔.๑) ดำเนินการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(๒.๔.๒) อพยพผู้ประสบภัยไปสู่พื้นที่ปลอดภัย

(๒.๔.๓) จัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวแก่ผู้ประสบภัย

(๒.๔.๔) ให้การรักษาพยาบาลและบริการการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่เกิดเหตุ และพื้นที่อพยพ

(๒.๔.๕) รักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่รองรับการอพยพ

(๒.๔.๖) บริหารจัดการผู้เสียชีวิตให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง และเรียบร้อย

(๒.๔.๗) จัดระบบส่งกำลังบำรุงเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงาน

(๒.๕) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่

(๒.๕.๑) ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ข้อเท็จจริงด้านสาธารณสุขและการให้ความช่วยเหลือให้ประชาชนได้รับทราบอย่างถูกต้องทันเหตุการณ์และต่อเนื่อง

(๒.๕.๒) ประสานความร่วมมือกับสื่อมวลชนทุกประเภท เพื่อสนับสนุนควบคุมสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาให้ลุล่วง

(๒.๕.๓) กรณีที่มีข่าวเชิงลบ ควรดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารพร้อมชี้แจงข้อเท็จจริงให้สาธารณชนทราบ

(๒.๖) ฝ่ายสื่อสาร มีหน้าที่

(๒.๖.๑) ติดตั้ง กำกับดูแล ระบบสื่อสารให้แก่ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจกับพื้นที่ที่ประสบภัยเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน

(๒.๖.๒) เชื่อมต่อระบบสื่อสารระหว่างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจกับเครือข่ายต่างๆ

(๒.๖.๓) จัดวางระบบสารสนเทศให้กับศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

(๒.๖.๔) เชื่อมต่อฐานข้อมูลต่างๆ และให้บริการอินเทอร์เน็ตให้กับศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

(๒.๗) ฝ่ายรับบริจาค มีหน้าที่

(๒.๗.๑) รับบริจาคเงิน สิ่งของ และออกใบเสร็จการรับบริจาคให้ถูกต้อง

(๒.๗.๒) จัดทำบัญชีรับ-จ่าย สิ่งของบริจาคให้ถูกต้อง

(๒.๗.๓) จัดเก็บรักษาสิ่งของที่ได้รับบริจาค และจัดส่งสิ่งของที่ได้รับบริจาคตามที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจมอบหมาย

(๒.๘) ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ

(๒.๘.๑) สำรวจและประเมินความเสียหายและความต้องการของผู้ประสบภัย

(๒.๘.๒) ให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

(๒.๘.๓) จัดหาปัจจัยสี่ เช่น อาหาร น้ำดื่ม ที่จำเป็นแก่ผู้ประสบภัย เจ้าหน้าที่ และอาสาสมัครที่มาปฏิบัติงาน

(๒.๘.๔) ซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคที่เสียหายให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว

(๒.๘.๕) ซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม สิ่งก่อสร้างที่เสียหายให้สามารถใช้งานได้

(๒.๘.๖) รื้อถอนซากปรักหักพัง ทำความสะอาด และฟื้นฟูบูรณะสิ่งเสียหายจากสาธารณภัย

๗.๓.๒ การแจ้งเตือนภัย

แจ้งสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการรับรู้เกี่ยวกับภัยอันตราย หรือเหตุการณ์สาธารณสุขที่เกิดขึ้น เพื่อแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบ เพื่อให้เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ และสามารถอพยพ เคลื่อนย้ายไปสู่ที่ปลอดภัยได้ทันเวลา งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร มีหน้าที่ในการแจ้งเตือนภัย โดยแจ้งเตือนไปยังชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาลที่คาดว่าจะเกิดภัย เพื่อแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าแก่ผู้ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบในพื้นที่เสี่ยงภัยให้เฝ้าระวังและเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ และสามารถอพยพเคลื่อนย้ายไปสู่ที่ปลอดภัยได้ ประเมินสถานการณ์จากระดับความรุนแรงของภัยและดำเนินการแจ้งเตือนภัย

(๒) วิธีการแจ้งเตือนภัย มี ๒ วิธี

(๒.๑) แจ้งเตือนประชาชนโดยตรง โดยผ่านทางเคเบิลทีวี สถานีวิทยุ วิทยุสมัครเล่น โทรสาร โทรศัพท์มือถือ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย แผ่นพับ

(๒.๒) แจ้งเตือนผ่านหน่วยงาน โดยใช้กลไกระบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นผ่านหน่วยงานต่างๆ

๗.๓.๓ การประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการข้างเคียง

(๑) หลักการ

เป็นเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเป็นการประสาน การปฏิบัติกับส่วนราชการข้างเคียง ในการจัดการกับสาธารณภัยทุกรูปแบบให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐

(๒) วัตถุประสงค์

(๒.๑) เพื่อให้มีแผนและขั้นตอนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒.๒) เพื่อเป็นการประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภายใต้การสั่งการของผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐

(๓) การปฏิบัติ

(๓.๑) ก่อนเกิดสาธารณภัย

(๓.๑.๑) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓.๑.๒) จัดให้มีการซักซ้อมแผนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอทุกปี

(๓.๑.๓) จัดให้มีมาตรการ โครงการ กิจกรรม ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายใต้งบประมาณ

(๓.๑.๔) จัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องหมาย สัญญาณ หรือสิ่งอื่นใดในการแจ้ง ให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือจะเกิดสาธารณภัย

(๓.๑.๕) จัดให้มีการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ และประชาชนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓.๒) ขณะเกิดสาธารณภัย

(๓.๒.๑) เทศบาลเมืองพิจิตรจะดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐

(๓.๒.๒) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจขึ้น และแบ่งอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้าง

(๓.๒.๓) ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้าง

(๓.๒.๔) อพยพประชาชนผู้ประสบภัยตามอำนาจหน้าที่

(๓.๒.๕) จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล
ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

(๓.๒.๖) นำอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ของของเทศบาลที่มีอยู่มาช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย

(๓.๒.๗) กรณีที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์และจัดการระงับภัยได้ จะขอความช่วยเหลือจากกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นเหนือขึ้นไป

(๓.๓) หลังเกิดสาธารณภัย

(๓.๓.๑) สำรวจความเสียหายของสิ่งสาธารณประโยชน์ และความเสียหายต่างๆ

(๓.๓.๒) ซ่อมแซมสิ่งสาธารณะประโยชน์ที่ได้รับความเสียหายให้สามารถใช้ได้ในเบื้องต้น และการวางแผนแก้ไขปัญหาในระยะยาว

(๓.๓.๓) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัย เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖

๗.๓.๔ การประสานการปฏิบัติกับรถฉุกเฉิน (EMS)

(๑) หลักการ

การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย การขจัดหรือลดความรุนแรงของภัย รวมทั้งการรักษาขวัญกำลังใจของประชาชนและความเป็นระเบียบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ให้คงไว้ซึ่งเป็นงานที่ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนจะต้องร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการเพื่อให้สภาวะภัยหมดสิ้นโดยเร็วจึงจำเป็นต้องใช้กำลังอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และ มูลนิธิ องค์การสาธารณกุศลเข้าช่วยเหลือ

(๒) วัตถุประสงค์

(๒.๑) เพื่อระงับภัยที่เกิดขึ้นให้ยุติลงโดยเร็ว โดยอาศัยการผนึกกำลังจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) ภาคประชาชน มูลนิธิ องค์การสาธารณกุศล

(๒.๒) เพื่อรักษาความเป็นระเบียบในการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มูลนิธิ องค์การสาธารณกุศล

(๒.๓) เพื่อเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภายใต้การสั่งการของผู้บัญชาการ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

(๓) การปฏิบัติ

(๓.๑) ก่อนเกิดสาธารณภัย

(๓.๑.๑) จัดทำบัญชีรายชื่อรถฉุกเฉิน (EMS) และองค์การสาธารณกุศลในเขตเทศบาลพร้อมสถานที่ตั้ง รายชื่อ ผู้ติดต่อประสานงาน หมายเลขโทรศัพท์ และทรัพยากรที่สามารถให้การสนับสนุนได้

(๓.๑.๒) ให้หน่วยฉุกเฉิน (EMS) และองค์การสาธารณกุศลในเขตเทศบาล จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร ตลอด ๒๔ ชั่วโมง พร้อมอุปกรณ์และกำลังคนที่สามารถปฏิบัติภารกิจได้

(๓.๒) ขณะเกิดสาธารณภัย

(๓.๒.๑) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น ถ้าหน่วยฉุกเฉิน (EMS) และองค์การสาธารณกุศลไปถึงพื้นที่ประสบภัยก่อน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้กันเขตพื้นที่อันตรายและกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปยังพื้นที่อันตราย พร้อมทั้งแจ้งหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยทันที เพื่อดำเนินการควบคุมสถานการณ์สาธารณภัย

(๓.๒.๒) กรณีที่ได้รับการประสานจากงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร ให้หน่วยฉุกเฉิน (EMS) และองค์การสาธารณกุศลจัดชุดเคลื่อนที่เร็วออกไปยังที่เกิดเหตุ และให้รายงานตัวที่ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ เพื่อรับมอบหมายภารกิจในการปฏิบัติการ

(๓.๓) หลังเกิดสาธารณภัย

(๓.๓.๑) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาความปลอดภัยในสถานที่เกิดเหตุ และพื้นที่รองรับการอพยพ

(๓.๓.๒) ประสานหน่วยแพทย์และพยาบาล อีกทั้งให้การรักษายาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบสาธารณภัย พร้อมทั้งลำเลียงผู้ได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล

(๓.๓.๓) อพยพช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยไปยังที่ปลอดภัย หรือพื้นที่รองรับการอพยพ

(๔) การประสานงาน

(๔.๑) ในภาวะปกติ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตรเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยกู้ชีพฉุกเฉิน(EMS) และองค์การสาธาณกุศล กู้ภัยข่าวภาพ ในพื้นที่

(๔.๒) ในภาวะฉุกเฉิน เมื่อเกิดเหตุสาธารณภัยขึ้นหรือมีการประกาศเขต ภัยพิบัติในพื้นที่ ที่ประสบสาธารณภัยให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มูลนิธิ องค์การสาธาณกุศล ต้องรายงานตัวต่อผู้อำนวยการเหตุการณ์ หรือศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจที่เทศบาลเมืองพิจิตรที่จัดตั้งขึ้น แล้วแต่กรณีเพื่อประสานการปฏิบัติ

๗.๓.๕ การดำเนินการกรณีเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่

เมื่อเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ขึ้นเป็นพื้นที่กว้างขวางที่ต่อเนื่อง หรือไม่ต่อเนื่องกัน งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้นทันที โดยมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจของเทศบาลเมืองพิจิตรขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลาง ใหหน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทุกด้าน ได้ประสานการช่วยเหลืออย่างเป็นเอกภาพภายใต้การอำนวยการสั่งการของนายกเทศมนตรีในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่นเทศบาลเมืองพิจิตร เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ และการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว ในกรณีดังกล่าว จำเป็นจะต้องจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้าในพื้นที่ประสบภัย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว โดยมีโครงสร้างและภารกิจดังนี้

(๑) โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า แบ่งเป็น ๔ ฝ่าย ตามความเหมาะสม ดังนี้

(๑.๑) ฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วย ชุดประสานงาน ชุดข้อมูลและรายงาน ชุดประชาสัมพันธ์ ชุดสื่อสารและโทรคมนาคม ชุดการเงินและบัญชี

(๑.๒) ฝ่ายปฏิบัติการฉุกเฉิน ประกอบด้วย ชุดค้นหาและกู้ภัย ชุดอพยพผู้ประสบภัย ชุดรักษาพยาบาล ชุดรักษาความสงบเรียบร้อย ชุดจัดการผู้เสียชีวิต

(๑.๓) ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ประกอบด้วย ชุดจัดหาที่อยู่อาศัย ชุดรับแจกจ่ายสิ่งของบริจาค ชุดจัดหาอาหารและน้ำดื่ม ชุดสำรวจความเสียหายและความต้องการ

(๑.๔) ฝ่ายประสานการช่วยเหลือ ประกอบด้วย ชุดซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม ชุดรื้อถอนซากปรักหักพัง ชุดซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภค ชุดขนส่ง

(๒) ภารกิจของศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า ประกอบด้วย

(๒.๑) ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ผู้อำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร มีหน้าที่ รับผิดชอบในการสั่งการ ควบคุม และระงับเหตุการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้น

(๒.๒) ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่

- ประสานและติดตามผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ
- ประเมินสถานการณ์และรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกวัน
- ประสานการตรวจเยี่ยมของผู้บังคับบัญชาและหน่วยงาน
- ประสานหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- จัดระบบสื่อสารโทรคมนาคมให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา
- ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนและสื่อมวลชนทราบ

(๒.๓) ฝ่ายปฏิบัติการฉุกเฉิน มีหน้าที่

- ปฏิบัติการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- อพยพผู้ประสบภัยไปยังพื้นที่รองรับการอพยพ
- ให้การรักษาพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บ ผู้ประสบภัย และส่งต่อผู้ป่วยกรณีอาการรุนแรง
- จัดระบบรักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ประสบภัย และพื้นที่รองรับการอพยพ
- บริหารจัดการศพผู้เสียชีวิตให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและเรียบร้อย

(๒.๔) ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย มีหน้าที่

- จัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวแก่ผู้ประสบภัยในพื้นที่รองรับการอพยพ
- จัดระบบแจกจ่ายสิ่งของให้แก่ผู้ประสบภัยอย่างทั่วถึงและพอเพียง
- จัดหาอาหารและน้ำดื่มแก่ผู้ประสบภัย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
- สำรวจความเสียหาย ความต้องการ และจัดทำบัญชีไว้เป็นหลักฐาน

(๒.๕) ฝ่ายประสานการช่วยเหลือ มีหน้าที่

- ซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมที่เสียหายให้สามารถใช้การได้ในเบื้องต้น
- รื้อถอนซากปรักหักพังที่เป็นอุปสรรคต่อการให้ความช่วยเหลือ
- ซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภคที่เสียหาย/จัดหาระบบสาธารณูปโภคสำรอง
- จัดระบบการขนส่งในพื้นที่ประสบภัย

๗.๓.๖ การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล

(๑) หลักการ

กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร ประสานการปฏิบัติในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลในเขตพื้นที่รับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) แนวทางปฏิบัติ

(๒.๑) ในกรณีทั่วไป การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมาย หรือระเบียบตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้น

(๒.๒) ในกรณีเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่หรือสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่งการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลให้เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติดังนี้

(๒.๒.๑) จัดตั้งคณะกรรมการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล และการบริหารจัดการเกี่ยวกับผู้เสียชีวิตกรณีเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่หรือสาธารณภัยร้ายแรง โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ

- ระดับชาติ
- ระดับภาค
- ระดับจังหวัด

(๒.๒.๒) กำหนดองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๒.๒.๓) ระดมความร่วมมือแบบบูรณาการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรประชาชน ตลอดจนอาสาสมัครต่างๆ

(๒.๒.๔) กำหนดภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยแบ่งแยกหน้าที่รับผิดชอบและทำการตกลงกันไว้ให้ชัดเจน

(๒.๒.๕) เตรียมการและตรวจความพร้อมอัตรากำลัง งบประมาณ และเครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งอุปกรณ์ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒.๒.๖) สำรวจและขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญ และแหล่งอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เฉพาะด้าน เพื่อนำมาสนับสนุนภารกิจที่เกิดขึ้นได้ทันที

(๒.๓) การควบคุมดูแลสถานที่เกิดเหตุ

(๒.๓.๑) ต้องมีการแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์ เข้าควบคุมสั่งการอย่างมีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) โดยไม่ให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปสถานที่เกิดเหตุภัยพิบัติ ซึ่งต้องกำหนดให้มีระบบการจัดทำเครื่องหมายตำแหน่งที่พบศพ และออกหมายเลขศพให้เป็นระบบเดียว มิให้เกิด การซ้ำซ้อนหรือสับสนเป็นอันตราย

(๒.๓.๒) ต้องมีการกำหนดสถานที่รองรับศพ และการเคลื่อนย้ายศพให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย หรือนำศพไปตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องมีการฝึกอบรมบุคลากรที่จะปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยร่วมกัน

๗.๓.๗ การสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน

(๑) หลักการ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการสื่อสาร ในเขตรับผิดชอบของตนตลอด ๒๔ ชั่วโมง

(๒) แนวทางปฏิบัติ

(๒.๑) ให้ใช้เส้นทางติดต่อสื่อสารร่วมกับข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมเครือข่ายอื่นๆ ตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและจัดระบบสำรองเพิ่มเติม รวมทั้งพิจารณาใช้ประโยชน์จากข่ายสื่อสารของชมรมวิทยุอาสาสมัคร ตลอดจนชมรม หรือวิทยุสมัครเล่นในท้องถิ่น โดยยึดหลักการรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสารควบคู่กับความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร และระบบโทรคมนาคมของหน่วยงาน

(๓) ระบบสื่อสาร

(๓.๑) ระบบสื่อสารหลัก ได้แก่

(๓.๑.๑) โทรศัพท์ ๐๕๖-๖๑๑๓๐๖

(๓.๑.๒) โทรสาร ๐๕๖-๖๑๔๗๕๒

(๓.๑.๓) วิทยุสื่อสาร ระบบ MHZ ๑๖๒.๕๕๐

(๓.๒) ระบบสื่อสารรอง

(๓.๒.๑) วิทยุสื่อสารข่ายต่างๆ เช่น ระบบ MHZ ๑๖๒.๘๐๐ ฯลฯ

(๓.๒.๒) รถสื่อสารเคลื่อนที่ เช่น รถยนต์ติดตั้งวิทยุสื่อสาร

(๓.๒.๓) สถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวี สถานีวิทยุชุมชนระบบกระจายเสียงตามสาย

วิทยุกระจายเสียง AM/FM

บทที่ ๘

การอพยพ

๘.๑ วัตถุประสงค์

๘.๑.๑ เพื่อเป็นการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและส่วนราชการและสามารถดำเนินการอพยพเคลื่อนย้ายเป็นไปอย่างมีระบบสามารถระงับการแตกตื่นเสียขวัญของประชาชนไปสู่สถานที่ปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือว่าเป็นการรักษาทรัพยากร

๘.๑.๒ เพื่อเป็นการเคลื่อนย้ายส่วนราชการมาอยู่ในเขตปลอดภัยและสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างปกติ

๘.๒ การปฏิบัติ

๘.๒.๑ การเตรียมการอพยพ

กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร มีหน้าที่อำนาจการ สั่งการ ควบคุม กำกับ ดูแล และอพยพประชาชนและส่วนราชการ ในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร ดังนี้

- (๑) จัดทำแผนอพยพในพื้นที่เสี่ยงจากสาธารณภัย
- (๒) จัดหาสถานที่ปลอดภัยสำหรับการอพยพประชาชน
- (๓) จัดทำป้ายแสดงสัญญาณเตือนภัยบอกเส้นทางอพยพไปสู่สถานที่ปลอดภัย
- (๔) จัดเตรียมสรรพกำลังหน่วยปฏิบัติการฉุกเฉิน หรือหน่วยอพยพ
- (๕) จัดเตรียมยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ เช่น รถยนต์ขับเคลื่อน ๔ ล้อ ไฟฉาย พลุส่องสว่าง นกหวีด เสื้อชูชีพ ฯลฯ
- (๖) จัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้ในการช่วยเหลือตัวเองเมื่ออยู่ในภาวะฉุกเฉิน
- (๗) จัดให้มีการฝึกซ้อมแผนอพยพจากสาธารณภัย
- (๘) จัดทำคู่มือการอพยพจากสาธารณภัย ให้ประชาชนศึกษา

(๘.๒.๒) การเตรียมการอพยพ

- การจัดทำแผนอพยพ ให้กำหนดรายละเอียดดังนี้
- (๑) จัดทำบัญชีจำนวนผู้อพยพไว้ล่วงหน้า โดยแยกประเภทตามลำดับความเร่งด่วน
 - (๒) จัดเขตพื้นที่รวมพลและพื้นที่รองรับการอพยพไว้ โดยแน่นอน
 - (๓) จัดเจ้าหน้าที่ดำเนินการอพยพไว้ล่วงหน้า โดยระบุหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน
 - (๔) จัดสำรวจยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิงตลอดจนระบบการสื่อสารสำหรับการอพยพ
 - (๕) จัดเส้นทางอพยพหลัก และเส้นทางรองที่ชัดเจน
 - (๖) จัดสถานที่ปลอดภัยเป็นพื้นที่รองรับการอพยพ
 - (๗) จัดระเบียบปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อย
 - (๘) จัดให้ความช่วยเหลือ และบริการในการดำรงชีพ และระบบสุขลักษณะตามสมควร
 - (๙) จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม
 - (๑๐) จัดแบ่งการปกครองในพื้นที่อพยพออกเป็นกลุ่ม และให้จัดทำทะเบียนและจัดระเบียบการปกครอง

- (๑๑) จัดแบ่งประเภทของบุคคลตามลำดับเร่งด่วน
- (๑๒) จัดผู้่วยทุพพลภาพ คนพิการ คนชรา เด็ก และสตรีตามลำดับ
- (๑๓) จัดบุคคลหรือประชาชนทั่วไปที่ไม่มีความจำเป็นในการปฏิบัติการในพื้นที่
- (๑๔) จัดเตรียมพื้นที่รองรับการอพยพไว้ล่วงหน้าให้เป็นตามลักษณะความจำเป็น
- (๑๕) จัดพื้นที่ห่างจากพื้นที่อันตราย
- (๑๖) จัดไม่ให้กีดขวางหรือเหนี่ยวรั้งการปฏิบัติการ
- (๑๗) จัดเป็นพื้นที่ที่สามารถจัดการด้านสุขลักษณะได้
- (๑๘) จัดอำนวยความสะดวกในเส้นทางคมนาคม
- (๑๙) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคตามสมควร

(๘.๒.๓) การจัดระเบียบสถานที่อพยพและการอำนวยความสะดวก

การจัดระเบียบสถานที่อพยพ

- (๑) ประสานงานล่วงหน้ากับหน่วยงานที่เป็นเจ้าของสถานที่และพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการอพยพและควรจัดพื้นที่ให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรที่อพยพ
- (๒) จัดกำลังส่วนหนึ่งทำความสะอาดสถานที่ที่ใช้สำหรับการอพยพให้ถูกสุขลักษณะ
- (๓) ควรจัดเตรียมระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานในสถานที่ปลอดภัยหรือสถานที่อพยพให้แก่ผู้อพยพตามสมควร
- (๔) ควรจัดระเบียบพื้นที่อพยพ โดยแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนเป็นกลุ่มครอบครัวหรือกลุ่มชุมชน เพื่อเกิดความสะดวกในการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยและการสื่อสาร
- (๕) การอำนวยความสะดวก
- (๖) จัดระเบียบเวรยามในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามความเหมาะสมโดยประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัคร
- (๗) จัดให้การสนับสนุนในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยในเขตพื้นที่รองรับการอพยพ

(๘.๒.๔) การดูแลความปลอดภัยบ้านเรือนของผู้อพยพ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เพื่อจัดกำลังสายตรวจไปดูแลบ้านเรือนของผู้อพยพเป็นระยะๆ หากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอให้ประสานขอกำลังสนับสนุนจากหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หรือจัดหาอาสาสมัครจากประชาชน

(๘.๒.๕) การแจ้งความเคลื่อนไหวของสถานการณ์

- (๑) ติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์การเกิดสาธารณภัยอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องจากทุกสื่อและจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสถานการณ์ สาธารณภัยเป็นระยะๆ เพื่อลดความตื่นตระหนกของประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัย
- (๒) แจ้งการยกเลิกสถานการณ์สาธารณภัย พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้อพยพเตรียมพร้อมในการอพยพกลับสู่ที่ตั้งต่อไป

(๘.๒.๖) การอพยพกลับ

- (๑) แจ้งให้ประชาชนทราบได้รับข่าวสาร และแจ้งว่าสถานการณ์ภัยได้สิ้นสุดลงแล้วประชาชนต้องให้ความร่วมมือและเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการอพยพกลับและรอรับแจ้งจุดอพยพกลับ
- (๒) ผู้นำชุมชนต้องจัดระเบียบและจัดลำดับก่อนหลังของการอพยพ อย่างเป็นระบบไปสู่ที่ตั้งเดิม และประสานงานการอพยพกับเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการควบคุมดูแลการอพยพ

(๓) เมื่อได้รับการแจ้งข่าวว่าสถานการณ์ภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว หน่วยอพยพผู้ประสบภัยศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเทศบาล แจ้งเส้นทางกลับสู่พื้นที่เป้าหมาย (ทั้งชุมชนหรือหมู่บ้าน) ตรวจสอบสภาพยานพาหนะสำหรับการอพยพให้พร้อมก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้านทุกระยะให้เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการอพยพกลับและรอรับแจ้งจุดอพยพกลับที่ตั้งเดิม อย่างปลอดภัย

(๘.๒.๗) การอพยพส่วนราชการ

เป็นการเคลื่อนย้ายหน่วยราชการมาอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้ตามปกติ โดยศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเทศบาลเมืองพิจิตร แบ่งประเภทส่วนราชการที่จะอพยพตามลำดับและความจำเป็นเร่งด่วน พร้อมทั้งกำหนดพื้นที่รองรับการอพยพส่วนราชการและครอบครัวส่วนราชการ ไว้ล่วงหน้า และจัดทำแผนอพยพส่วนราชการโดยกำหนดรายละเอียด ดังนี้

(๑) จัดสำรวจและจัดทำบัญชีส่วนราชการไว้ล่วงหน้า และแยกประเภทความเร่งด่วนในการอพยพ โดยเน้นความจำเป็นของประชาชนเป็นลำดับแรก

(๒) จัดเขตพื้นที่รองรับการอพยพ ตลอดจนพื้นที่ของแต่ละส่วนราชการให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม

(๓) จัดเจ้าหน้าที่ดำเนินการอพยพไว้ล่วงหน้าโดยระบุหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน

(๔) จัดรายการและจำนวนสิ่งของพัสดุ เอกสารราชการที่จำเป็นต้องขนย้าย

(๕) จัดสำรวจยานพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิง ตลอดจนระบบการสื่อสารสำหรับการอพยพ

(๖) จัดเส้นทางอพยพหลักและเส้นทางอพยพรอง ที่ไม่ขัดขวางต่อการปฏิบัติงานของทหาร

(๗) จัดวางระเบียบปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในการอพยพ การเข้าไปอยู่ในพื้นที่อพยพ ตลอดจนการอพยพกลับ

(๘) ระหว่างการอพยพจัดพิจารณาส่วนราชการ ณ ที่ตั้งเดิมไว้ตามความจำเป็น

ตารางที่ ๘.๒.๒ การอพยพประชาชนและส่วนราชการ

ลำดับที่	สถานที่หลบภัย	หมายเหตุ
๑.	ฝั่งสถานีรถไฟด้านตะวันออก ประกอบด้วย ศาลาการเปรียญวัดวิจิตราราม (วัดใหม่)	
	๒. โรงเรียนเทศบาลบ้านท่าหลวง ฝั่งตะวันตก (เหนือสุดจรด อบต. ปากทางถึงใต้สุดจรด อบต. ท่าหลวง) ประกอบด้วย	
๑.	ศาลาการเปรียญวัดท่าหลวง พระอารามหลวง	
๒.	โรงเรียนราษฎร์บำรุง	
๓.	โรงเรียนพิจิตรอินเตอร์	
๔.	โรงเรียนเทศบาลบ้านปากทาง	
๕.	โรงเรียน ๕ ธันวาคมหาราช	
๖.	โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม	
๗.	วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร	
๘.	วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร	

๙.	สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ	
๑๐.	สนามกีฬา	
๑๑.	โรงเรียนอนุบาลท่าหลวง	
๑๒.	โรงเรียนอนุบาลพิจิตร	
๑๓.	โรงเรียนอนุบาลวชิระ	
๑๔.	โรงเรียนอนุบาลวชิรวิทย์	

บทที่ ๙

การปฏิบัติหลังเกิดภัย

๙.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้นได้อย่างรวดเร็ว ท่วงถึง และต่อเนื่อง ตลอดจนการฟื้นฟูบูรณะสภาพพื้นที่ที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว

๙.๒ หลักการปฏิบัติ

การฟื้นฟูบูรณะในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองพิจิตรเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งกำลังคน ทรัพย์สิน เครื่องมือของเอกชนเข้าร่วมในการ ฟื้นฟูบูรณะ ดังนี้

๙.๒.๑ จัดให้มีการรักษาพยาบาลแก่ผู้ประสบภัยอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะหายเป็นปกติ รวมทั้งการจัดที่พักอาศัยชั่วคราว และระบบสุขภาพแก่ผู้ประสบภัยในกรณีที่ต้องอพยพจากพื้นที่อันตราย

๙.๒.๒ จัดประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ และองค์กรภาคเอกชนในการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างมีระบบ รวดเร็ว ท่วงถึง และหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โดยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานเพื่อการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

๙.๒.๓ จัดการรื้อถอนซากปรักหักพังให้ปลอดภัยแก่ประชาชน และซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภคที่สามารถใช้การ โครงสร้างพื้นฐาน และอาคารบ้านเรือนของผู้ประสบภัย เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพต่อไป

๙.๒.๔ ให้การสงเคราะห์แก่ครอบครัวของผู้ที่ประสบภัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวประสบภัยจนเสียชีวิตหรือไม่สามารถประกอบอาชีพต่อไปได้ และโดยการจัดหาอาชีพในแก่บุคคลในครอบครัวตามความเหมาะสม

๙.๒.๕ จัดหน่วยกู้ภัยที่มีความชำนาญการกู้ภัยด้านต่างๆ

๙.๓ การปฏิบัติ

การจัดการหลังเกิดภัยเป็นการฟื้นฟูบูรณะภายหลังภัยได้ยุติลงหรือผ่านพ้นไปแล้ว เป็นการดำเนินการทั้งปวงเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิม กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร ดำเนินการสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยให้สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ และเป็นการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ที่ประสบภัยให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว โดยรับผิดชอบ ดังนี้

๙.๓.๑ การฟื้นฟูผู้ประสบภัย

(๑) ให้จัดตั้งหน่วยบรรเทาทุกข์เพื่อปฏิบัติการในขั้นต้นร่วมกับหน่วยระงับภัยอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

(๑.๑) การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บและผู้ป่วย

(๑.๒) การขนย้ายผู้ประสบภัยและทรัพย์สินไปยังที่ปลอดภัย

(๑.๓) การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยแก่บุคคลและสถานที่ร่วมกับหน่วยงานรักษาความปลอดภัยในพื้นที่

(๒) การให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูโดยหน่วยสงเคราะห์ผู้ประสบภัย หลังจากการช่วยเหลือของหน่วยบรรเทาทุกข์ขั้นต้น ดำเนินการดังนี้

(๒.๑) สำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นกับชีวิตของเจ้าหน้าที่และประชาชนและให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้น

(๒.๒) สงเคราะห์ผู้ประสบภัยตามบัญชีที่สำรวจ โดยให้มีมาตรการและระเบียบที่รัดกุมสามารถ
สงเคราะห์ได้เรียบร้อยทั่วถึง

(๒.๓) ดำเนินการช่วยเหลือซ่อมแซมที่พักอาศัย สิ่งสาธารณูปโภคและเส้นทางคมนาคมให้พอใช้การได้
ในเบื้องต้น

(๒.๔) ปฏิบัติการประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของประชาชนให้กลับคืนสู่สภาพเดิม
โดยเร็ว

(๒.๕) รักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย และจัดบริการด้านสาธารณสุขแก่ผู้ประสบภัยอย่างต่อเนื่อง

(๒.๖) ป้องกันโรคระบาดทั้งคนและสัตว์

๙.๓.๒ การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน

การฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยจะดำเนินการภายหลังที่ภัยยุติหรือผ่านพ้นไปแล้ว โดยการซ่อมแซมสภาพ
พื้นที่และบูรณะโครงสร้างพื้นฐานที่ชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ตามขั้นตอนดังนี้

(๑) สำรวจความเสียหายทุกด้านอย่างละเอียด ทั้งระบบสาธารณูปโภคและสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ
เพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือ

(๒) จัดซ่อมแซมส่วนที่เสียหาย ตามที่พิจารณาเห็นว่าเป็นสิ่งที่สามารถซ่อมแซมได้โดยเร็ว เพื่อให้
สามารถใช้การได้ตามปกติ

(๓) ดำเนินการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานที่เสียหายในเบื้องต้น

๙.๓.๓ การให้ความช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน

จัดให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือ
ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงิน
ทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๙

๙.๓.๔ การติดตามและประเมินผล

เมื่อภัยพิบัติยุติแล้ว กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตรจะดำเนินการ
ติดตามและประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น ทั้งด้านสถานการณ์สาธารณภัย ด้าน
การปฏิบัติการระงับบรรเทาภัย ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านอื่นๆ เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุง
แก้ไขในการให้ความช่วยเหลือ และเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสาธารณภัยในอนาคต

ส่วนที่ ๒

กระบวนการป้องกันและบรรเทาภัยด้านสาธารณสุข

บทนำ เป้าหมายและหลักการปฏิบัติ

๑. เป้าหมาย

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิจิตร ดำเนินการวางแผนอำนวยการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นการครอบคลุมถึงสาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยให้สอดคล้องกับการเสี่ยงภัย โดยมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรง กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชนหรือความเสียหายทรัพย์สินของประชาชนของรัฐ รวมทั้งการฟื้นฟูบูรณะสิ่งที่เสียหาย อันเนื่องจากภัยด้านสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร

๒. หลักในการปฏิบัติ

ก. แนวความคิดในการปฏิบัติ

(๑) วัตถุประสงค์ เทศบาลเมืองพิจิตรดำเนินการป้องกันภัยด้านสาธารณสุขในเขตเทศบาล เมืองพิจิตรโดยต่อเนื่องเป็นเอกภาพตั้งแต่ยามปกติ เพื่อเป็นการป้องกันและเตรียมการเข้าเผชิญภัย ด้านสาธารณสุขทุกรูปแบบพร้อม ๆ กันไป ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถในการควบคุมบรรเทาและฟื้นฟูบูรณะเมื่อเกิดภัย ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิผลสูงสุดในทุกสถานการณ์

(๒) นโยบายการป้องกันภัยด้านสาธารณสุข

- กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตรเป็นศูนย์ประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดหน้าที่รับผิดชอบไว้ให้มีการเตรียมการซักซ้อมและตรวจสอบเรื่องต่างๆ ตั้งแต่ยามปกติและให้พร้อมจะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพใน ทุกโอกาสที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น

- กรณีฉุกเฉินจัดดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตเทศบาลด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ไปก่อน แล้วจึงรายงานตามสายการบังคับบัญชา

- ยึดหลักการถือการรักษาชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนที่ประสบภัยเฉพาะหน้าเป็นความเร่งด่วนสูงสุด

- จัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ และข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่เจ้าหน้าที่ของเทศบาลและประชาชนอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลในแต่ละหน่วยงานและประชาชนเตรียมการในการป้องกันชีวิต และทรัพย์สินของหน่วยงานและของตนเอง สนับสนุนให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ จัดวางระบบการป้องกันภัยในบริเวณอาคารและสถานที่ของตนเอง

(๓) หลักการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓.๑) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจขึ้นเพื่ออำนวยการสั่งการ และควบคุมการปฏิบัติเมื่อเผชิญหน้ากับสาธารณภัยไม่ว่ารูปแบบใด เจ้าหน้าที่ จะต้องปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล

(๓.๒) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนนี้ การรักษาชีวิตของประชาชนผู้ประสบภัยและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับบาดเจ็บจากการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

(๓.๓) กรณีที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยปัญหาได้ด้วยตนเอง จะขอรับการสนับสนุนจากกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตท้องที่ข้างเคียง

บทที่ ๑๐

การป้องกันและบรรเทาภัยจากอุทกภัยและวาตภัย

ภูมิประเทศ

เทศบาลเมืองพิจิตร มีพื้นที่ ๑๒.๐๑๗ ตารางกิโลเมตร ได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยหาทรัพยากรต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนขนาดเล็กไปสู่ลักษณะชุมชนเมือง ที่มีอาคารขนาดใหญ่ อาคารสูง โรงงานอุตสาหกรรม และชุมชนแออัดเกิดขึ้นจำนวนมากจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้สาธารณภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีความรุนแรง และสลับซับซ้อนแตกต่างจากที่เคยเกิดขึ้นตามสภาพภูมิอากาศหรือฤดูกาล นอกจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติแล้วยังมีสาธารณภัยที่เกิดจากความเจริญเติบโตความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรม และเทคโนโลยีการเกิดดังกล่าวมีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรง และสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันลดการสูญเสียหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนการให้การจัดการด้านสาธารณภัยด้านความมั่นคง เกิดความสอดคล้องความเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลาการจัดการหรือปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงมีความสำคัญที่จะต้องเตรียมความพร้อมไว้รองรับสถานการณ์ตั้งแต่ยามปกติ ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายนทุกปี เป็นช่วงฤดูฝนมรสุมพัดผ่านภาคเหนือและเหนือตอนล่างทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากอาจทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากจากแนวเทือกเขาเพชรบูรณ์ส่งผลให้แม่น้ำน่านมีระดับสูงขึ้น น้ำล้นตลิ่งไหลเข้าท่วมทรัพย์สินประชาชนและทางราชการเกิดการเสียหาย

พื้นที่ที่เสี่ยงภัยจากอุทกภัย

๑. พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย “น้ำป่าไหลหลาก” และน้ำไหลบ่าจากพื้นที่สูงลงลำน่าน ที่ตั้งของเทศบาลเมืองพิจิตร ทั้งสองฝั่งแม่น้ำน่าน

๒. พื้นที่ที่เสี่ยงภัยจากอุทกภัย “ลุ่มแม่น้ำน่าน” ประกอบด้วย ๒๕ ชุมชน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่องานชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากอุทกภัย

๒. เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

๓. เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเครือข่ายทุกภาคส่วนในการป้องกันและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินจากอุทกภัยให้ชัดเจน บูรณาการและมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์

อุทกภัย หมายถึง เหตุการณ์ที่มีน้ำท่วมพื้นดินสูงกว่าระดับปกติ ซึ่งมีสาเหตุจากมีปริมาณน้ำฝนมากจนทำให้มีปริมาณน้ำส่วนเกินมาเติมปริมาณน้ำผิวดินที่มีอยู่ตามสภาพปกติจนเกินขีดความสามารถการระบายน้ำของแม่น้ำ ลำคลอง และยังมีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ โดยการปิดกั้นการ

ไหลของน้ำตามธรรมชาติ ทั้งเจตนาและไม่เจตนา จนเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และสิ่งแวดลอม สามารถจำแนกตามลักษณะการเกิดได้ ดังนี้

๑) น้ำท่วมขัง/น้ำล้นตลิ่ง (Inundation/over bank flow) เป็นสภาวะน้ำท่วมหรือสภาวะน้ำล้นตลิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป อันเป็นผลจากเกิดฝนตกหนัก

ณ บริเวณนั้น ๆ ติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน มักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำและบริเวณชุมชนเมืองใหญ่ๆ น้ำท่วมขังส่วนใหญ่จะเกิดบริเวณท้ายน้ำและแผ่เป็นบริเวณกว้างเนื่องจากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน

(๒) น้ำท่วมฉับพลัน (Flash Flood) เป็นภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันในพื้นที่เนื่องจากฝนตกหนักในบริเวณพื้นที่ซึ่งมีความชันมาก และมีคุณสมบัติในการเก็บกักน้ำหรือต้านน้ำน้อย หรืออาจเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำพังทลาย น้ำท่วมฉับพลันมักเกิดขึ้นหลังจากฝนตกหนัก และมักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งอาจจะไม่มีฝนตกหนักในบริเวณนั้นมาก่อนเลย แต่มีฝนตกหนักบริเวณต้นน้ำที่อยู่ห่างออกไป การเกิดน้ำท่วมฉับพลันมีความรุนแรงและเคลื่อนที่ด้วยความเร็วมาก โอกาสที่จะป้องกันและหลบหนีจึงมีน้อย

ขั้นตอนการปฏิบัติ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมพร้อมรับสถานการณ์การเกิดอุทกภัยและดินโคลนถล่ม ดังนี้

ก่อนเกิดภัย

(๑) การป้องกันและลดผลกระทบ

(๑.๑) ประเมินความเสี่ยงภัยจากอุทกภัย โดยการประเมินภัยและความล่อแหลมที่จะเกิดอุทกภัย

(๑.๒) ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยจากอุทกภัย วาตภัย รวมทั้งข้อมูลพื้นที่ปลอดภัย เพื่อรองรับการอพยพให้เป็นปัจจุบัน

(๑.๓) จัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยทั้งในเรื่องมาตราส่วนและรายละเอียดของแผนที่

(๑.๔) เตรียมการด้านโครงสร้าง โดยการสำรวจและก่อสร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำหรือเส้นทางล้างท่อระบายน้ำ สำรวจประตูปิดท่อระบายน้ำ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร

(๑.๕) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์การกู้ชีพกู้ภัยเพื่อให้พร้อมเรียกใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

(๑.๖) จัดเตรียมบรรจุกระสอบทราย เพื่อใช้ป้องกันน้ำท่วม

(๑.๗) ประชาสัมพันธ์ข่าวการพยากรณ์อากาศ ระดับน้ำ การกระจายข่าวสารไปอย่างส่วนราชการ

(๒) การเตรียมความพร้อม

(๒.๑) จัดฝึกอบรมอาสาสมัครอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ อาสาสมัครแจ้งเตือนภัย อาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย

(๒.๒) ให้ความรู้แก่ชุมชนต่างๆโดยเน้นการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

(๒.๓) สำรองปัจจัยสี่ที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อรองรับการอพยพและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิดภัย

(๒.๔) สำรวจ/ซ่อมถนน แนวเขื่อนที่มีอยู่เดิมให้อยู่ในสภาพปกติ

(๒.๕) เตรียมความพร้อมและสำรองพลังงาน

(๒.๖) จัดเตรียมระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารสำรองที่จำเป็น พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารให้เพียงพอและใช้งานได้ตลอดเวลา

(๒.๗) จัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยเพื่อรองรับผู้ประสบภัยพร้อมส่งสาธารณสุขไปโรคที่จำเป็น

(๒.๘) ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บัญชาการท้องถิ่น เทศบาลเมืองพิจิตร

ขณะเกิดภัย

การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน

(๑) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทันทีเมื่อมีการร้องขอ

(๒) ประชาสัมพันธ์สถานการณ์ รายงานพยากรณ์อากาศ ระดับน้ำ กระจายข่าวสารพร้อมแนะนำการปฏิบัติให้ประชาชน และสถานที่ราชการ ทราบและระมัดระวังอันตราย

(๓) เฝ้าระวังระดับน้ำแม่น้ำน่าน ประมาณ ๙.๕๐ เมตร ดำเนินการปิดประตูน้ำ

- ประสานงานชลประทานตงเศรษฐี ปิดประตูน้ำโรงเรียน ๕ ธันวาคมหาราช
- ประตูน้ำศาลเจ้าพ่อหลวง
- ประตูน้ำบ่อ B
- ประตูน้ำข้างร้านก๋วยเตี๋ยวเจ็ญ
- ประตูน้ำข้างงานป้องกันฯเก่า
- ประตูน้ำข้างจวนผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร
- ประตูน้ำบ่อ A
- ประตูน้ำข้างศาลาการเปรียญข้างวัดท่าหลวง
- ประตูน้ำซอยข้างบ้านหมอเลี้ยง
- ประตูระบายน้ำข้างโรงเรียนยอแซฟ

(๔) ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ ขนาด ๑๒ นิ้ว

- บ่อ A	จำนวน ๓ เครื่อง
- บ่อ B	จำนวน ๒ เครื่อง
- จวนผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร	จำนวน ๒ เครื่อง
- ซอยข้างบ้านหมอเลี้ยง	จำนวน ๑ เครื่อง
- ข้างศาลาการเปรียญวัดท่าหลวงเครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม	จำนวน ๒ เครื่อง เครื่อง

ดีเซลชนิดท่อนาค ๘ นิ้ว จำนวน ๑ เครื่อง

(๕) ติดตั้งเครื่องสูบน้ำระบบไฟฟ้า

- บริเวณสะพานข้ามน้ำน่าน สี่แยกไปตะพานหิน	จำนวน ๑ เครื่อง
- บริเวณสวนสาธารณะริมน้ำ อบจ. พิจิตร	จำนวน ๑ เครื่อง
- สามแยกปลายซอยบ้านหมอเลี้ยง	จำนวน ๑ เครื่อง
- หน้าร้านครัวครูเลิศ	จำนวน ๑ เครื่อง
- ข้างศาลเจ้าพ่อขุนเท่ากง-หลวงกง	จำนวน ๑ เครื่อง
- บริเวณสะพานแขวนสถานีรถไฟพิจิตร	จำนวน ๑ เครื่อง

(๖) นำกระสอบทรายวางเรียงเป็นแนวป้องกันน้ำท่วม

- ข้างโรงเรียน ๕ ธันวาคมหาราช

- ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่านจรดใต้ตลอดแนวเขตเทศบาล

หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย

(๑) เมื่อเหตุการณ์ยุติลง ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ดำเนินการประเมินความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น ปฏิบัติตามขั้นตอน โดยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยละทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐานพร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(๒) จัดหาที่พักอาศัยชั่วคราวและให้ความช่วยเหลือรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บ ผู้ป่วย แก่ผู้ประสบภัย

(๓) ประชาสัมพันธ์ ฟื้นฟูด้านสุขภาพอนามัย สภาพจิตใจ

(๔) ดำเนินการซ่อมแซมส่วนที่เสียหายให้สามารถใช้งานได้ปกติส่วนที่ใช้งานได้ให้รื้อถอน

(๕) ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตและฟื้นฟูอาชีพของผู้ประสบภัย ให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้

(๖) ฟื้นฟูและจัดการระบบสิ่งแวดล้อมชุมชน ทั้งระบบบำบัดน้ำเสีย สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและบ่อน้ำบาดาลที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ให้ใช้งานได้ดังเดิม

(๗) ฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งสิ่งสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่ได้รับความเสียหายให้กลับสู่สภาพเดิม เช่น สถานที่ราชการ โรงเรียน สถานที่ท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเสียหาย

(๘) ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ดำเนินการฟื้นฟูบูรณะความเสียหายในเบื้องต้นโดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ก่อน กรณีที่เกินขีดความสามารถให้พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๙) จัดให้มีการศึกษาผลกระทบจากอุทกภัย วาตภัย ที่มีต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการภัยจากอุทกภัย วาตภัย ในอนาคต

บทที่ ๑๑

การป้องกันและบรรเทาภัยแล้ง

๑๑.๑ กล่าวทั่วไป

ลักษณะสภาพอากาศของประเทศไทยช่วงระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนพฤษภาคม โดยทั่วไปจะเกิดความแห้งแล้งและมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้น โดยจะขึ้นสูงสุดในเดือนพฤษภาคม โดยทั่วไปจะเกิดความแห้งแล้งและมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้น โดยจะขึ้นสูงสุดในเดือนเมษายน ซึ่งอาจมีอุณหภูมิสูงสุดถึง ๔๐-๔๓ องศาเซลเซียส เป็นผลให้มีสภาพอากาศร้อนอบอ้าว และอากาศร้อนจัดเกือบทุกพื้นที่ของประเทศไทย ประกอบกับปริมาณน้ำฝนที่อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าปกติ อาจทำให้ในหลายพื้นที่ของประเทศไทยต้องประสบกับความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำ เพื่อการอุปโภคและบริโภค รวมทั้งน้ำเพื่อการเกษตรโดยทั่วไปสภาพอากาศของเทศบาลเมืองพิจิตร เป็นดังนี้

(๑) ช่วงเดือนธันวาคม – มิถุนายน ของทุกปีเป็นช่วงเวลาที่จะเริ่มเข้าสู่ฤดูหนาว อากาศเริ่มแห้งแล้งและหนาวเย็น ความแห้งแล้งได้เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ประกอบกับปัญหา ความแห้งแล้งเป็นเวลานาน ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ขาดแคลนน้ำ อุปโภคบริโภค ตลอดจนพืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหายเป็นผลให้ผลผลิตตกต่ำ

(๒) ช่วงเดือนมิถุนายนต่อเนื่องเดือนกรกฎาคม จะเกิดฝนทิ้งช่วงนานเป็นประจำเกือบทุกปีทำให้พืชไร่นาข้าว พืชสวนต่าง ๆ ที่ทำการเพาะปลูกไปแล้วขาดแคลนน้ำและได้รับความเสียหาย

(๓) ความแห้งแล้งในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร ถือว่าเป็นลักษณะภูมิอากาศอย่างหนึ่งของเทศบาลไม่อาจคาดหมายและควบคุมให้อยู่ในลักษณะสมดุล และไม่สามารถแก้ไขปัญหามาให้หมดสิ้นไปได้ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นจะต้องเตรียมรับสถานการณ์และให้การช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างทันทั่วถึง

(๔) สภาพพื้นที่ของเทศบาลเมืองพิจิตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ในฤดูฝนน้ำจะไหลหลากเกิดอุทกภัยแต่เมื่อถึงฤดูแล้งก็จะขาดแคลนน้ำ เพราะแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง ถูกบุกรุกมีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ รวมทั้งแหล่งน้ำเพื่อการชลประทานยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

๑๑.๒ วัตถุประสงค์

๑๑.๒.๑ เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อนิเวศและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากภัยแล้ง

๑๑.๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

๑๑.๒.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้งให้ชัดเจน บูรณาการ และมีประสิทธิภาพ

๑๑.๓ นิยามศัพท์

ภัยแล้ง หมายถึง ความแห้งแล้งของลมฟ้าอากาศ อันเกิดจากการที่มีปริมาณฝนน้อยหรือฝนไม่ตกเป็นระยะเวลานานและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ พืชพันธุ์

ไม้ต่าง ๆ ขาดน้ำไม่สามารถเจริญเติบโตได้ตามปกติ เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบอย่างกว้างขวาง รุนแรงต่อประชาชน

๑๑.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมพร้อมรับสถานการณ์การเกิดภัยแล้ง ดังนี้

๑๑.๔.๑ ก่อนเกิดภัย ประกอบด้วย

(๑) การป้องกันและลดผลกระทบ มีแนวทาง ดังนี้

(๑.๑) ประเมินความเสี่ยงภัยแล้ง โดยการประเมินภัยแล้งและความล่อแหลม เพื่อประเมินโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดภัยแล้งและผลกระทบที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณชน ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันและบรรเทาภัยแล้ง

(๑.๒) ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย และจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง รวมทั้งข้อมูลแหล่งน้ำ

(๑.๓) จัดทำข้อมูลกำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องมือ เครื่องจักร เพื่อให้พร้อมเรียกใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภัยแล้ง

(๑.๔) พัฒนาระบบเครือข่ายฐานข้อมูลสารสนเทศด้านภัยแล้งให้มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน

(๑.๕) พัฒนาระบบพยากรณ์และเฝ้าระวังเพื่อการเตือนภัยจากภัยแล้ง

(๑.๖) เสริมสร้างความรู้และความตระหนักแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษาและเยาวชนเกี่ยวกับการเตรียมรับสถานการณ์ภัย

(๒) การเตรียมความพร้อม มีแนวทางดังนี้

(๒.๑) จัดตั้งและฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ เช่น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

(๒.๒) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง รวมทั้งการกำหนดมาตรการประหยัดน้ำ

(๒.๓) เตรียมความพร้อมเครื่องจักร เครื่องมือ ยานพาหนะและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิดภัย หน่วยงานหลักได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดพิจิตร โครงการชลประทานพิจิตร การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพิจิตร อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เหล่ากาชาดจังหวัดพิจิตร

๑๑.๔.๒ ขณะเกิดภัย

การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีแนวทาง ดังนี้

(๑) เมื่อได้รับข้อมูลการเกิดภัยแล้ง ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ตามระดับความรุนแรง พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประจำศูนย์ฯ

(๒) ประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อประหยัดการใช้น้ำอุปโภคบริโภค

๑๑.๔.๓ หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย มีแนวทาง ดังนี้

(๑) ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ สำรวจความเสียหายและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัย และทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(๒) ฟื้นฟูคุณภาพชีวิต และฟื้นฟูอาชีพของผู้ประสบภัย

(๓) ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ดำเนินการฟื้นฟูความเสียหายเบื้องต้น โดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ก่อน กรณีที่เกินขีดความสามารถให้พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖

บทที่ ๑๒

การป้องกันและบรรเทาภัยจากอัคคีภัย

๑๒.๑ บทนำ

อัคคีภัย เป็นสาธารณภัยประเภทหนึ่งที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและสามารถเผาผลาญทรัพย์สินให้วอดวายได้ในชั่วระยะเวลาไม่กี่ชั่วโมง ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งสาเหตุการเกิดอัคคีภัยส่วนใหญ่เกิดจากความประมาท ขาดความระมัดระวังหรือความพลั้งเผลอ สถานที่ที่เกิดอัคคีภัยมักเป็นที่อยู่อาศัยและชุมชนที่หนาแน่นหรือมีความแออัดของประชาชน อาคารสูง โรงงานอุตสาหกรรม ศูนย์การค้าและโรงแรมสรรพ ร้านจำหน่ายแก๊ส พลู ซึ่งสถานที่เหล่านี้มักจะมีการใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานเชื้อเพลิง พลังงานความร้อน และอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการเกิดอัคคีภัย โดยเฉพาะในฤดูที่มีอากาศร้อนและแห้งแล้ง ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนพฤษภาคม มักมีอัคคีภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้ง

ดังนั้น การป้องกันและบรรเทาภัยจากอัคคีภัย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะช่วยลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และของรัฐที่อาจจะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด

๑๒.๒ วัตถุประสงค์

๑๒.๒.๑ เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อนชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากอัคคีภัย

๑๒.๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด

๑๒.๒.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ให้พร้อมปฏิบัติงาน

๑๒.๓ นิยามศัพท์

อัคคีภัย หมายถึง ภัยอันตรายอันเกิดจากไฟที่ขาดการควบคุมดูแล ทำให้เกิดการติดต่อลุกลามไปตามบริเวณที่มีเชื้อเพลิงเกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง สภาวะของไฟจะรุนแรงมากขึ้น ถ้าการลุกไหม้ที่มีเชื้อเพลิงหนุนเนื่องหรือมีไอของเชื้อเพลิงถูกขับออกมาความความร้อนแรงก็จะมากยิ่งขึ้น

๑๒.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยอัคคีภัย ดังนี้

๑๒.๔.๑ ก่อนเกิดภัย

(๑) การป้องกันและลดผลกระทบ

(๑.๑) แต่งตั้งนายตรวจป้องกันและระงับอัคคีภัย ตรวจแนะนำประชาชนตามอาคาร ชุมชน ปิมน้ำมัน ปิมน้ำมัน คลังน้ำมัน ฯลฯ สถานที่ประกอบกิจการต่าง ๆ ที่มีสภาพความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยได้ง่าย พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดประเภทอาคารเสี่ยงภัยในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการป้องกันอัคคีภัย

(๑.๒) จัดเตรียมกำลังคน เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์สื่อสาร สถานที่ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันและระงับอัคคีภัย เครื่องมือเครื่องใช้ในการกู้ภัย ให้มีความพร้อม

(๑.๓) จัดทำแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย เพื่อจัดระบบการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า

(๑.๔) จัดทำข้อมูลกำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องจักรเครื่องมือ เช่น รถยนต์ดับเพลิง รถยนต์กู้ภัย รถบรรทุกน้ำ แหล่งน้ำ อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัย เพื่อให้พร้อมเรียกใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

(๑.๕) ให้ความรู้และความตระหนักแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา และเยาวชนเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและปฏิบัติตนให้ปลอดภัยเมื่อเกิดอัคคีภัย

(๑.๖) สำรวจแหล่งน้ำธรรมชาติ ท่อธารประปาดับเพลิง ให้เป็นปัจจุบัน

(๑.๗) จัดหาและติดตั้งเครื่องเคมีดับเพลิงให้กับชุมชน สถานที่ราชการและพื้นที่เสี่ยงภัย

(๑.๘) ฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เพื่อเป็นกำลังสนับสนุน

(๑.๙) จัดทำแผนพับ เอกสารแจกจ่ายแนะนำการป้องกันอัคคีภัย การแจ้งเหตุสาธารณภัยให้กับประชาชน สถานที่ราชการ โรงเรียน เพื่อจะได้แจ้งถูกต้องรวดเร็ว

(๒) การเตรียมความพร้อม

(๒.๑) จัดฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) กู้ชีพกู้ภัย เพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่

(๒.๒) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอัคคีภัย

(๒.๓) จัดระบบการรับแจ้งเหตุ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ

- ทางโทรศัพท์ ๑๙๙ และ ๐๕๖-๖๑๑๓๐๖

- วิทยุสื่อสารหลัก MHz ๑๖๒.๕๕๐

(๒.๔) ติดตั้งอุปกรณ์เตือนภัยในสถานที่ที่มีสภาพความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย

(๒.๕) จัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันและระงับอัคคีภัย เช่น รถยนต์ดับเพลิง รถยนต์กู้ภัย รถบรรทุกน้ำ แหล่งน้ำ อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัย เพื่อเตรียมไว้นำไปใช้ในกรณีที่เกิดภัย

(๒.๖) จัดสำรองปัจจัยสี่ตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อรองรับการอพยพและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิดภัย

(๒.๗) ฝึกซ้อมแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยสม่ำเสมอ

๑๒.๔.๒ ขณะเกิดภัย

(๑) การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเกิดภัย

(๑.๑) เมื่อได้รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้ได้รับรายงานหรือรับแจ้งว่าได้เกิดเหตุเพลิงไหม้และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ และวินิจฉัยสั่งการ ออกเผชิญเหตุและระงับเหตุทันทีที่เกิดอัคคีภัย

(๑.๒) แจ้งสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในพื้นที่ตัดกระแสไฟฟ้าบริเวณพื้นที่เกิดเหตุ

(๑.๓) ประสานกับการประปาส่วนภูมิภาคเพื่อสนับสนุนน้ำ ดำเนินการตัดจ่ายน้ำสนับสนุน รถยนต์ดับเพลิง รถบรรทุกน้ำ

(๑.๔) รายงานแหล่งน้ำธรรมชาติ ท่อธารประปาดับเพลิง ให้เจ้าหน้าที่ระงับเหตุเพลิงไหม้ ทราบเพื่อเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ

(๑.๕) จัดระเบียบจราจรบริเวณที่เกิดเหตุและกำหนดพื้นที่ห้ามเข้า

(๑.๖) ดำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย และจัดกำลังอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เข้าช่วยเหลือการปฏิบัติงาน

(๑.๗) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกิดเหตุและบริเวณที่อาจได้รับผลกระทบทราบถึงการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ การให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ เพื่อลดความสับสนและสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ประสบภัย รวมทั้งการให้ข่าวต่อสื่อมวลชน

(๑.๘) พยายามสกัดเพลิงไหม้ให้อยู่ในวงจำกัด อย่าให้ลุกลามต่อไป

(๑.๙) รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับความรุนแรงระดับใด ให้ผู้อำนวยการชั้นเหนือขึ้นไปทราบทุกระยะจนกว่าสถานการณ์จะยุติ กรณีที่ผู้อำนวยการชั้นเหนือขึ้นไปสั่งการอย่างไร ก็ให้ดำเนินการตามนั้น

(๑.๑๐) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร ติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องหากเหตุการณ์ลุกลามจะให้ประสานแจ้งหน่วยงานใกล้เคียงที่เกิดเหตุเข้าช่วยเหลือ

๑๒.๔.๓ **หลังเกิดภัย**

การจัดการหลังเกิดภัย

(๑) ศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ จะดำเนินการประเมินความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น โดยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(๒) จัดหาที่พักชั่วคราวให้ผู้อพยพและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านสุขภาพอนามัย สภาพจิตใจ การฟื้นฟูคุณภาพชีวิต และการฟื้นฟูอาชีพ

(๓) ให้เจ้าพนักงานสอบสวนเขตท้องที่สืบสวนสอบสวนถึงสาเหตุการเกิดเพลิงไหม้โดยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(๔) ศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ ดำเนินการฟื้นฟูความเสียหายเบื้องต้น กรณีที่เกินขีดความสามารถขอความช่วยเหลือไปยังกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

บทที่ ๑๓

การป้องกันและบรรเทาภัยจากการคมนาคมและขนส่ง

๑๓.๑ บทนำ

เทศบาลเมืองพิจิตรมีสภาพความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนซึ่งกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐเป็นอย่างมากเนื่องจากประชาชนไม่เคารพกฎหมายจราจร และมีแนวโน้มทำให้เกิดสาธารณภัยที่ซับซ้อนอื่นๆ เช่น ภัยจากการขนส่งสารเคมีและวัตถุอันตราย การรั่วไหลของน้ำมันหรือสารอันตรายลงสู่แหล่งน้ำ และภัยจากระบบขนส่งขนาดใหญ่ จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อม และกำหนดมาตรการการจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่จะเกิดกับสาธารณชนให้น้อยที่สุด

๑๓.๒ วัตถุประสงค์

๑๓.๒.๑ เพื่อเป็นแนวทางป้องกันอุบัติเหตุทางถนน และบรรเทาผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากภัยจากการคมนาคมและขนส่ง

๑๓.๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็วที่สุด

๑๓.๒.๒ เพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไว้ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงาน

๑๓.๓ นิยามศัพท์

ภัยจากอุบัติเหตุทางถนน หมายถึง ภัยจากอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ภัยจากระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ ภัยจากระบบการขนส่งสารเคมี และวัตถุอันตราย และภัยจากการรั่วไหลของน้ำมันและวัตถุอันตรายในแหล่งน้ำ รวมถึงการเททิ้งน้ำมันหรือของเสียในแม่น้ำหรือทะเล

๑๓.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์การเกิดภัยจากการคมนาคมและขนส่ง ดังนี้

๑๓.๔.๑. ก่อนเกิดภัย

(๑) การป้องกันและลดผลกระทบ

(๑.๑) กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนและลดความรุนแรงของอุบัติเหตุ

(๑.๒) งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบ สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลเมืองพิจิตร ออกสำรวจจุดเสี่ยงที่มักเกิดอุบัติเหตุเป็นประจำในเขตเทศบาล โดยเรียงลำดับความสำคัญรายงานผู้อำนวยการศูนย์เทศบาลเมืองพิจิตร

(๑.๒.๑) โค้งวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร

(๑.๒.๒) โค้งบ้านนายมนูญ ศรีสุข

(๑.๒.๓) สี่แยกบึงสีไฟ

(๑.๒.๔) ทางเข้าการศึกษานอกโรงเรียน

(๑.๒.๕) สามแยกถนนพลาญงาม

(๑.๒.๖) สี่แยกราชรถ

(๑.๒.๗) แยกบายพาสบึงสีไฟ

(๑.๒.๘) หน้าวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร

(๑.๒.๙) หน้าโรงเรียนพิจิตรพิทยาคม

(๑.๒.๑๐) ถนนก่อนขึ้นสะพานขาว

(๑.๓) จัดทำฐานข้อมูลกำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์การกู้ชีพกู้ภัย เพื่อให้พร้อมเรียกใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

(๑.๔) เสริมสร้างความรู้ และความตระหนัก แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา และเยาวชน เกี่ยวกับการป้องกัน และปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและปลอดภัย จากการคมนาคมขนส่ง รวมทั้งผลกระทบต่างๆที่อาจเกิดขึ้น

(๑.๕) จัดส่งเจ้าหน้าที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน

(๑.๖) จัดส่งเจ้าหน้าที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) สนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการตั้งด่านตามจุดเสี่ยงอันตราย

(๑.๗) จัดทำโครงการลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาล ปีใหม่ ตรุษจีน สงกรานต์

(๑.๘) จัดทำเอกสารแนะนำ ป้ายผ้า พิวเจอร์บอร์ด โฆษณาให้ประชาชนทราบ ระวังการเกิดอุบัติเหตุ

(๒) การเตรียมความพร้อม

(๒.๑) จัดตั้งและฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ เช่น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) อาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย หน่วยปฏิบัติการฉุกเฉิน (FR) เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นและวิธีปฏิบัติในการป้องกันเบื้องต้นเผยแพร่ไปสู่ชุมชน

(๒.๒) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากการจราจรตามสภาพความเสี่ยงภัย

(๒.๓) จัดเตรียมเครื่องจักร เครื่องมือ ยานพาหนะ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันภัยจากการจราจร เพื่อให้นำไปใช้ได้ทันทีในกรณีที่เกิดภัย

(๒.๔) จัดเตรียมระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารสำรองที่จำเป็น พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารให้เพียงพอและใช้งานได้ตลอดเวลา

(๒.๕) การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยจากอุบัติเหตุทางถนน

๓.๔.๒ ขณะเกิดภัย

(๑) กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบ สำนักปลัด เทศบาลเมืองพิจิตร และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ออกเผชิญเหตุ กู้ภัย และบรรเทาภัยทันทีพร้อมรายงานเหตุการณ์ให้ผู้อำนวยการทราบ

(๒) กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร เป็นศูนย์ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการกู้ภัย ปฐมพยาบาลเบื้องต้น นำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล แจ้งสถานีตำรวจภูธรเมืองพิจิตร ปิดกั้นการจราจรบริเวณที่เกิดเหตุและดูแลความสงบเรียบร้อย

(๓) ดำเนินการกู้ภัยและให้ความช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุ นำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล จัดกำลังอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ชุดปฏิบัติการฉุกเฉิน เข้าช่วยเหลือการปฏิบัติงาน

(๔) หากสถานการณ์รุนแรงศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุเทศบาลเมืองพิจิตรไม่สามารถระงับเหตุได้ให้ประสานงานขอความช่วยเหลือจากกองอำนวยการหน่วยข้างเคียง

๑๓.๔.๓ หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย

(๑) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ดำเนินการประเมินความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น โดยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน

(๒) ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บและส่งต่อเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล

(๓) ล้างสารพิษที่ตกค้างต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป

(๔) ช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อยที่ได้รับผลกระทบ

(๕) ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ดำเนินการฟื้นฟูบูรณะ ความเสียหายในเบื้องต้น

(๖) จัดให้มีการศึกษาผลกระทบจากภัยจากการคมนาคมและขนส่งที่มีต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการภัยจากการคมนาคมและขนส่งในอนาคต

บทที่ ๑๔

การป้องกันและบรรเทาภัยจากอากาศหนาว

๑๔.๑ บทนำ

ภัยจากอากาศหนาวเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ มักเกิดทั่วไปในประเทศไทยช่วงระหว่าง เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี เนื่องจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มปกคลุม และนำความหนาวเย็นมาสู่ประเทศไทย และเป็นช่วงเปลี่ยนจากฤดูฝนเป็นฤดูหนาวส่งผลให้อากาศแปรปรวน อาจเริ่มมีอากาศเย็นหรือยังมีฝนฟ้าคะนองในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับความกดอากาศสูงกำลังแรงจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แผ่อิทธิพลลงมาปกคลุมพื้นที่ของประเทศไทย ทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีสภาพอากาศหนาวจัดส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

๑๔.๒ วัตถุประสงค์

๑๔.๒.๑ เพื่อป้องกันบรรเทาผลกระทบต่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากภัยจากอากาศหนาว

๑๔.๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

๑๔.๒.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนในการป้องกันและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินจากอากาศหนาวให้ชัดเจน บูรณาการ และมีประสิทธิภาพ

๑๔.๓ นิยามศัพท์

ภัยหนาว หมายถึง ภัยที่เกิดจากสภาพอากาศที่มีความหนาวจัด อุณหภูมิต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส และลดลงต่อเนื่องจนประชาชนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงและกว้างขวาง มักเกิดขึ้นระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ความกดอากาศสูงจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทย

๑๔.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิจิตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ภัยจากอากาศหนาว ดังนี้

๑๔.๕ ก่อนเกิดภัย ประกอบด้วย

(๑) การป้องกันและลดผลกระทบ มีแนวทาง ดังนี้

(๑.๑) การประเมินความเสี่ยงภัยอากาศหนาว โดยการประเมินภัยและความอ่อนแอ เพื่อประเมินโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดภัยจากอากาศหนาว และผลกระทบที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณสุข ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยอากาศหนาว

(๑.๒) ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย และจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยจากอากาศหนาว

(๑.๓) จัดทำฐานข้อมูลกำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องกันหนาว และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อเตรียมพร้อมใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

(๑.๔) พัฒนาระบบเครือข่ายฐานข้อมูลสารสนเทศด้านภัยจากอากาศหนาว ให้มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน

(๑.๕) พัฒนาระบบพยากรณ์ และเฝ้าระวังโดยการจัดเจ้าหน้าที่ติดตามสภาพอากาศและแจ้งเตือนให้เตรียมการป้องกันจากภัยจากอากาศหนาว

(๑.๖) เสริมสร้างความรู้ และความตระหนัก แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา และเยาวชน เกี่ยวกับการป้องกันและปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและปลอดภัยจากภัยอากาศหนาว

(๑.๗) จัดทำสรุปบทเรียน (Lesson Learnt) ของการเกิดภัยจากอากาศหนาวครั้งสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการในอนาคต

(๒) การเตรียมความพร้อม มีแนวทาง ดังนี้

(๒.๑) จัดตั้งและฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ เช่น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

(๒.๒) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากอากาศหนาว

(๒.๓) เตรียมความพร้อมและสำรองวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิด

๑๔.๖ ขณะเกิดภัย

การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีแนวทางดังนี้

(๑) เมื่อได้รับข้อมูลการเกิดภัยจากอากาศหนาว ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากอากาศหนาวตามระดับความรุนแรง พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประจำศูนย์ฯ

(๒) ประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันตนเองได้ถูกต้อง

(๓) กรณีจำเป็นต้องรับบริจาคความช่วยเหลือด้านต่างๆ จากสาธารณชน ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จัดตั้งศูนย์รับบริจาคและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดสถานที่เก็บรักษาสินของและเงินบริจาค รวมทั้งวิธีการแจกจ่ายเพื่อให้เกิดเอกภาพ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ประสบภัยอย่างเสมอภาค และทันเหตุการณ์

๑๔.๗ หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย มีแนวทางดังนี้

(๑) ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ สำนวความเสียหายและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(๒) จัดหาสถานที่เก็บรักษาศพและพื้นที่ในการพิสูจน์เอกลักษณ์ศพผู้เสียชีวิต

(๓) การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับ ให้เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือการปฏิบัติงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับในกรณีภัยพิบัติร้ายแรงระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๔) ป้องกัน ฝ้าระวัง และควบคุมโรคที่อาจเกิดขึ้นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

(๕) ฟื้นฟูคุณภาพชีวิต และฟื้นฟูอาชีพของผู้ประสบภัย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างปกติ

(๖) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ดำเนินการฟื้นฟูความเสียหายเบื้องต้น

(๗) จัดให้มีการศึกษาผลกระทบภัยจากอากาศหนาว ที่มีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลการบริหารจัดการภัยจากอากาศหนาว ในอนาคต

บทที่ ๑๕

การป้องกันและบรรเทาภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ

๑๕.๑ บทนำ

อาชีพเลี้ยงสัตว์และทำการประมง มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไม่น้อยกว่าการประกอบอาชีพด้านการเกษตรอื่นๆ เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตอาหารของประชาชน สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและสร้างรายได้ให้ประเทศด้วยมูลค่าการส่งออกเป็นจำนวนมากในแต่ละปี เช่น เนื้อไก่แช่แข็งและกุ้งแช่แข็ง เป็นต้น และเมื่อเกิดโรคระบาดขึ้นในสัตว์ปีก เช่น การระบาดของโรคไข้หวัดนกหรือโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีก(Avian Influenza) เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๗ ภาครัฐได้ดำเนินการแก้ไขโดยการทำลายสัตว์ปีกติดเชื้อรวมทั้งสัตว์ปีกของเกษตรกรที่ตายเองรวม ๖๐.๘๑๑ ล้านตัว ได้ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพของเกษตรกร กระทบต่อรายได้จากการส่งออกเนื้อไก่แช่แข็งไปสู่ตลาดโลก และโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นโรคประจำถิ่น และเกิดการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์หรือกลายพันธุ์จนทำให้เกิดการระบาดไปสู่คนและได้มีผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อจากโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีกแล้วหลายราย

ส่วนการระบาดของโรคระบาดสัตว์น้ำ ขณะนี้ยังไม่มีการระบาดกว้างขวางเหมือนสัตว์ปีก แต่หากเกิดโรคระบาดสัตว์น้ำขึ้น จะแพร่ระบาดไปสู่ฟาร์มอื่นๆ และแหล่งน้ำอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว และอาจขยายวงกว้างกระทบต่ออุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และอาชีพการประมง สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้เช่นกัน

ดังนั้น การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อลดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๑๕.๒ วัตถุประสงค์

๑๖.๒.๑ เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ

๑๖.๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูผู้ประสบภัย ให้กลับคืนสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

๑๖.๒.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรเครือข่าย ทุกภาคส่วนในการป้องกันและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำให้ชัดเจน บูรณาการ และมีประสิทธิภาพ

๑๕.๓ นิยามศัพท์

๑๕.๓.๑ สัตว์ หมายความว่า

(๑) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุนัข แมว กระต่าย ชะนี และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์สัตว์เหล่านี้

(๒) สัตว์ปีก จำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย

(๓) สัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดสัตว์ชนิดอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๖

๑๕.๓.๒ สัตว์ป่า หมายความว่า สัตว์ทุกชนิด ไม่ว่าสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลง หรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือในน้ำ และให้หมายความรวมถึงไข่ของสัตว์ป่าเหล่านั้นทุกชนิดด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะที่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะแล้ว และสัตว์พาหนะที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์พาหนะดังกล่าว

๑๕.๓.๓ ซากสัตว์ หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างกายสัตว์ที่ตายแล้ว และยังไม่ได้แปรสภาพเป็นอาหารสุก หรือสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป และให้หมายความรวมถึงงา เขา ขน ที่ได้ตัดออกจากสัตว์ขณะมีชีวิต และ ยังไม่ได้แปรสภาพเป็นสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปด้วย

๑๕.๓.๔ สัตว์น้ำ หมายความว่า สัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำหรือมีวงจรชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำหรืออาศัยอยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึง เช่น ปลา กุ้ง ปู แมงดาทะเล หอย เต่า กระ ตะพาบน้ำ จระเข้ รวมทั้งไข่ของสัตว์น้ำนั้น สัตว์น้ำจำพวกเลี้ยงลูกด้วยนม ปลิงทะเล ฟองน้ำ หินปะการัง กัลปังหา และสาหร่ายทะเล ทั้งนี้ รวมทั้งซากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์น้ำเหล่านั้น และหมายความรวมถึง พันธุ์ไม้น้ำ ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีการะบุชื่อ

๑๕.๓.๕ เกษตรกรประมง หมายความว่า เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งทุกชนิด โดยต้องเป็นผู้มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของจังหวัด

๑๕.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิจิตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมพร้อมรับสถานการณ์การเกิดโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ โดยให้ยึดแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคใช้หัวदनกและ การระบาดของโรคใช้หัวดใหญ่ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๕๔- ๒๕๕๖ ของกระทรวงสาธารณสุขและดำเนินการตามแนวทางดังนี้

๑๕.๔.๑ ก่อนเกิดภัย ประกอบด้วย

(๑) การป้องกันและลดผลกระทบ มีแนวทาง ดังนี้

(๑.๑) ประเมินความเสี่ยงจากโรคระบาดสัตว์ และสัตว์น้ำ โดยการประเมินภัยและความอ่อนแอ เพื่อประเมินโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำที่มีต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำให้เหมาะสม

(๑.๒) จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ เกษตรกรประมง ผู้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าและสวนสัตว์สาธารณะ

(๑.๓) จัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยโรคระบาดสัตว์ และพื้นที่เกิดภัยจากโรคระบาดสัตว์ในอดีต หน่วยงานหลักได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑.๔) จัดทำฐานข้อมูลเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรกล เครื่องมือ และอุปกรณ์ เพื่อให้พร้อมใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

(๑.๕) เสริมสร้างความรู้และความตระหนักแก่เกษตรกรและประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ และการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

(๑.๖) จัดทำสรุปบทเรียน (Lesson Learnt) ของการเกิดภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำครั้งสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการในอนาคต

(๑.๗) วิจัยและพัฒนาระบบการป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการ

(๒) การเตรียมความพร้อม มีแนวทาง ดังนี้

(๒.๑) จัดเตรียมบุคลากร อบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ เพื่อให้พร้อมเผชิญสถานการณ์ภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ

(๒.๒) จัดเตรียมวัคซีน เวชภัณฑ์ ยาเคมี เคมีภัณฑ์สำหรับป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ เครื่องมืออุปกรณ์ ยานพาหนะสำหรับช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการได้ทันทีเมื่อเกิดภัย โดยกำหนดให้มีบัญชีควบคุม สถานที่จัดเก็บ

(๒.๓) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำแบบบูรณาการในทุกระดับให้สอดคล้องกับแผนแม่บทและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒.๔) มีการจัดการระบบปศุสัตว์ที่ปลอดโรคทั้งในสัตว์ปีกเศรษฐกิจและสัตว์ปีกพื้นเมืองไก่ชน และเป็ดไล่ทุ่ง และควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ปลอดภัยจากเชื้อโรค

(๒.๕) ควบคุมสัตว์จรจัด สัตว์ไม่มีเจ้าของ สัตว์เร่ร่อน และสัตว์อพยพย้ายถิ่นตามฤดูกาล รวมทั้งสำรวจแหล่งปศุสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ แหล่งจำหน่ายสัตว์ แหล่งจำหน่ายซากสัตว์ ควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ ตรวจสอบภาวะโรคระบาดสัตว์และกำจัดโรคระบาดสัตว์ รวมทั้งควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ป่า และซากของสัตว์ป่า

(๒.๖) พัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคให้สามารถตรวจพบการเกิดโรคและโรคติดต่อในสัตว์และสัตว์น้ำอย่างฉับไว และติดตามการเปลี่ยนแปลงของปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒.๗) จัดเตรียมพื้นที่สำหรับกำจัดซากสัตว์ และพื้นที่ฝังกลบซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ

(๒.๘) จัดตั้งคลินิกสัตว์ คลินิกประมง ดูแลสุขภาพสัตว์และสัตว์น้ำ รักษาพยาบาลสัตว์ป่วย แนะนำวิธีกำจัดโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำที่เหมาะสม ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

(๒.๙) จัดเตรียมระบบสื่อสารสาธารณะสำหรับประชาชนในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข

(๒.๑๐) ฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ

๑๕.๔.๒ ขณะเกิดภัย

การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีแนวทาง ดังนี้

(๑) ผู้ประสบเหตุ ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ หรือหน่วยงานที่ได้รับทราบเหตุ ให้แจ้งหรือรายงานกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิจิตรทราบ และเมื่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิจิตรได้รับแจ้งเหตุแล้วให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำตามระดับความรุนแรง และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

(๒) กรณีที่มีความจำเป็นต้องประสานขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ประสานไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อแจ้งกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการประสานความช่วยเหลือจากต่างประเทศตามกรอบความร่วมมือ

๑๕.๔.๓ หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย มีแนวทาง ดังนี้

(๑) ให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้าแก่ผู้ประสบภัย

(๒) ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ สำรวจความเสียหายและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัย และทรัพย์สินเสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(๓) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ดำเนินการฟื้นฟูความเสียหายเบื้องต้น โดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีที่ความเสียหายเกินขีดความสามารถให้พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๔๙

(๔) ประชาสัมพันธ์ สร้างขวัญและกำลังใจ รวมทั้งฟื้นฟูสภาพจิตใจประชาชนที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ

(๕) จัดให้มีการศึกษาผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำที่มีต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการในอนาคต

บทที่ ๑๖

การป้องกันและบรรเทาภัยจากโรคแมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด

๑๖.๑ บทนำ

โรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืช เป็นสาธารณภัยที่เกิดกับพืชและผลผลิตการเกษตร จะเกิดระบาดเมื่อสภาพธรรมชาติมีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโต ซึ่งเกิดจากความผิดปกติของระบบนิเวศ เช่น มีการปลูกพืชพันธุ์เดียวกัน ระยะการเจริญเติบโตใกล้เคียงกัน มีอาหารของศัตรูพืชตลอดปี หรือศัตรูธรรมชาติที่ควบคุมประชากรของศัตรูพืชถูกกำจัดโดยสารกำจัดศัตรูพืช สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงจากภาวะโลกร้อน เป็นต้น ในปัจจุบันภัยที่เกิดจากโรคแมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด มีความสลับซับซ้อน ขยายขอบเขตมากขึ้นเป็นลำดับ สร้างความเสียหายให้กับผลผลิตทางการเกษตรซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศ

๑๖.๒ วัตถุประสงค์

๑๖.๒.๑ เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกันและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาระบาดที่เกิดจากโรค แมลง สัตว์ศัตรูพืชระบาด

๑๖.๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมได้โดยเร็ว

๑๖.๒.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ให้พร้อม ชัดเจน บูรณาการ และมีประสิทธิภาพ

๑๖.๓ นิยามศัพท์

๑๖.๓.๑ พืช หมายความว่า พันธุ์พืชทุกชนิดทั้งพืชบก พืชน้ำ และพืชประเภทอื่นรวมทั้งส่วนหนึ่งส่วนใด ของพืช เช่น ต้น ตา ตอ แขนง หน่อ กิ่ง ใบ ราก เหง้า หัว ดอก ผล เมล็ด เชื้อ และสปอร์ของเห็ด ไม่ว่าที่ยังทำพันธุ์ได้ หรือตายแล้ว และให้หมายความรวมถึงตัวห้ำ ตัวเบียน ตัวไหม ไข่ไหม รังไหม ผีเสื้อ และจุลินทรีย์ด้วย

๑๖.๓.๒ ศัตรูพืช หมายความว่า สิ่งซึ่งเป็นอันตรายแก่พืช เช่น เชื้อโรคพืช แมลง สัตว์ หรือพืชที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืช

๑๖.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมพร้อมรับสถานการณ์การเกิดโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด ดังนี้

๑๖.๔.๑. ก่อนเกิดภัย ประกอบด้วย

(๑) การป้องกันและลดผลกระทบ มีแนวทางดังนี้

(๑.๑) ประเมินความเสี่ยงภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด โดยการประเมินภัยและความอ่อนแอ เพื่อประเมินโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด รวมทั้งศึกษาวิธีลดผลกระทบเพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการบริหารจัดการภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด

(๑.๒) จัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย และแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด ให้เป็นปัจจุบัน

(๑.๓) จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เพาะปลูกพืช

(๑.๔) จัดทำฐานข้อมูลเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร ยาเคมี สารเคมี เคมีวัตถุ เครื่องจักรกล เครื่องมือ และอุปกรณ์ เพื่อให้พร้อมใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

(๑.๕) พัฒนาระบบการพยากรณ์และเฝ้าระวังโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด

(๑.๖) เสริมสร้างความรู้และความตระหนักแก่ประชาชนและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการป้องกันโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด และการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

(๑.๗) จัดทำสรุปบทเรียน(Lesson Learnt)ของการเกิดภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด ครั้งสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการในอนาคต

(๑.๘) วิจัยและพัฒนาระบบการป้องกันและกำจัดโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด

(๒) การเตรียมความพร้อม มีแนวทางดังนี้

(๒.๑) จัดเตรียมบุคลากร อบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด เพื่อให้พร้อมเผชิญสถานการณ์ภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด

(๒.๒) จัดเตรียมยาเคมี สารเคมี เคมีวัตถุ สำหรับป้องกันและกำจัดโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด, เครื่องมืออุปกรณ์ ยานพาหนะ เชื้อเพลิงและพลังงานต่าง ๆ สำหรับช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิดภัย โดยกำหนดให้มีบัญชีควบคุม สถานที่จัดเก็บและผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน

(๒.๓) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด แบบบูรณาการในทุกระดับ ให้สอดคล้องกับแผนแม่บท และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒.๔) จัดตั้งคลินิกเกษตร แนะนำวิธีกำจัดโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด ที่เหมาะสมปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ

(๒.๕) จัดเตรียมระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารอื่นๆ ที่จำเป็น พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสาร ให้เพียงพอและใช้งานได้ตลอดเวลาเมื่อเกิดเหตุ

๑๖.๔.๒ ขณะเกิดภัย

การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีแนวทางดังนี้

เมื่อมีผู้ประสบเหตุ หรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ หรือหน่วยงานที่ได้รับทราบเหตุ ให้แจ้งหรือรายงานกองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร และให้กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตรดำเนินการดังนี้

(๑) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด ตามระดับความรุนแรง เพื่อเป็นศูนย์ในการบัญชาการและการอำนวยการปฏิบัติ และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

(๒) กรณีที่มีความจำเป็นต้องประสานขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ประสานไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อแจ้งกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการประสานความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ตามกรอบความร่วมมือ

๑๖.๔.๓ หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย มีแนวทางดังนี้

(๑) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ เทศบาลเมืองพิจิตร ประเมินความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น โดยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐานพร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(๒) ให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้าแก่ผู้ประสบภัย

(๓) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ เทศบาลเมืองพิจิตร ดำเนินการฟื้นฟูความเสียหายเบื้องต้น โดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีที่ความเสียหายเกินขีดความสามารถ ให้พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๔๙

(๔) จัดให้มีการศึกษาผลกระทบจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด ที่มีต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการในอนาคต

บทที่ ๑๗

การป้องกันและบรรเทาภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน

๑๗.๑ บทนำ

ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควันที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มักพบในช่วงระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนพฤษภาคม เนื่องจากสภาพอากาศแห้งและอุณหภูมิเฉลี่ยโดยทั่วไปสูงขึ้น ทำให้ความชื้นที่สะสมอยู่ในบริเวณพื้นที่ป่าไม้ลดลง มีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดไฟป่าได้มากขึ้น ประกอบกับการกระทำของมนุษย์ไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยจงใจหรือความประมาทก็ตาม ได้ก่อให้เกิดปัญหาจากไฟฟ้าและหมอกควันครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้างทั้งในเมืองและชนบท นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้รับผลกระทบจากหมอกควันและไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้านที่ส่งผลกระทบและสร้างความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และของรัฐ

๑๗.๒ วัตถุประสงค์

๑๗.๒.๑ เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากไฟฟ้าและหมอกควัน

๑๗.๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

๑๗.๒.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรเครือข่าย ทุกภาคส่วนในการป้องกันและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินจากไฟฟ้าและหมอกควัน ให้ชัดเจน บูรณาการ และมีประสิทธิภาพ

๑๗.๓ นิยามศัพท์

๑๗.๓.๑ ไฟป่า หมายความว่า ไฟที่เกิดจากสาเหตุใดก็ตาม แล้วลุกลามไปได้โดยอิสระปราศจากการควบคุม ทั้งนี้ไม่ว่าไฟนั้นจะเกิดขึ้นในป่าธรรมชาติหรือสวนป่า

๑๗.๓.๒ หมอกควัน คือปรากฏการณ์ที่ฝุ่น ควัน และอนุภาคแขวนลอยในอากาศ รวมตัวกันในสภาวะที่อากาศปิด

๑๗.๓.๓ การเผาในที่โล่ง หมายความว่า ไฟไหม้ การเผาไหม้ หรือไฟคุกรุ่นใดๆ หรือการเผาวัสดุใดๆ ที่เกิดขึ้นในที่เปิดโล่ง โดยที่ฝุ่น ควัน ก๊าซ และสารพิษอื่นจากการเผาไหม้ สามารถแพร่กระจายไปได้ในบรรยากาศ

๑๗.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร เตรียมพร้อมรับสถานการณ์การเกิดไฟฟ้าและหมอกควัน ดังนี้

๑๗.๔.๑ ก่อนเกิดภัย ประกอบด้วย

(๑) การป้องกันและลดผลกระทบ มีแนวทางดังนี้

(๑.๑) ประเมินความเสี่ยงภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งการเผาในที่โล่ง โดยการประเมินภัยและความล่าช้า เพื่อประเมินโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งการเผาในที่โล่ง และศึกษาวิธีลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เพื่อกำหนดมาตรการ ที่เหมาะสมในการป้องกันและลดผลกระทบจากไฟฟ้าและหมอกควัน

(๑.๒) ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งข้อมูลพื้นที่ปลอดภัยเพื่อรองรับการอพยพให้เป็นปัจจุบัน

(๑.๓) จัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งในเรื่องมาตราส่วนและรายละเอียดของแผนที่

(๑.๔) จัดทำฐานข้อมูลกำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์การกู้ชีพกู้ภัย เพื่อให้พร้อมเรียกใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

(๑.๕) พัฒนาระบบเครือข่ายฐานข้อมูลสารสนเทศด้านไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งการเผาในที่โล่ง ให้มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน

(๑.๖) เสริมสร้างความรู้ และความตระหนักแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา และเยาวชน เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและปลอดภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งการเผาในที่โล่ง

(๑.๗) จัดทำสรุปบทเรียน (Lesson Learnt) ของการเกิดไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งการเผาในที่โล่งครั้งสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการในอนาคต

(๒) การเตรียมความพร้อม มีแนวทางดังนี้

(๒.๑) จัดตั้งและฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ เช่น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) อาสาสมัครแจ้งเตือนภัย อาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย

(๒.๒) ให้ความรู้แก่ชุมชน โดยเน้นหลักการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management: CBDRM)

(๒.๓) พัฒนาระบบการพยากรณ์และเฝ้าระวังเพื่อการเตือนภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งการเผาในที่โล่ง

(๒.๔) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งกำหนดมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่ง แบบบูรณาการในทุกระดับ จังหวัด/อำเภอ/ท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แผนแม่บท และหรือแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒.๕) จัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยเพื่อรองรับผู้ประสบภัยพร้อมสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็น

(๒.๖) สำรองปัจจัยที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อรองรับการอพยพและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิด

(๒.๗) เตรียมความพร้อมและสำรองพลังงาน

(๒.๘) จัดเตรียมระบบสื่อสารหลัก และระบบสื่อสารสำรองที่จำเป็น พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสาร ให้เพียงพอและใช้งานได้ตลอดเวลา เมื่อเกิดเหตุการณ์ ไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งการเผาในที่โล่ง

(๒.๙) ฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน

๑๗.๔.๒ ขณะเกิดภัย

การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีแนวทางดังนี้

(๑) เมื่อได้รับข้อมูลการเกิดไฟฟ้าและหมอกควัน ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน

(๒) กรณีที่จำเป็นต้องประสานความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ประสานไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อแจ้งกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการประสานความช่วยเหลือจากต่างประเทศดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๓) กรณีจำเป็นต้องรับบริจาคความช่วยเหลือด้านต่างๆ จากสาธารณชน ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จัดตั้งศูนย์รับบริจาคและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดสถานที่เก็บบริจาคสิ่งของและเงินบริจาค รวมทั้งวิธีการแจกจ่ายเพื่อให้เกิดเอกภาพ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ประสบภัยอย่างเสมอภาคและทันเหตุการณ์

(๔) ตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล

๑๗.๔.๓ หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย มีแนวทางดังนี้

(๑) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ เทศบาลเมืองพิจิตรรับผิดชอบ ดำเนินการประเมินความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น โดยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(๒) จัดหาที่พักชั่วคราวให้ผู้อพยพและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านสุขภาพ อนามัย สภาพจิตใจ การฟื้นฟูคุณภาพชีวิต และการฟื้นฟูอาชีพ

(๓) ให้เจ้าพนักงานสอบสวนเขตท้องที่สืบสวนสอบสวนถึงสาเหตุการเกิดเพลิงไหม้ โดยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(๔) การจัดการศพผู้เสียชีวิต มีแนวทางดังนี้

(๔.๑) จัดหาสถานที่เก็บรักษาศพและพื้นที่ในการพิสูจน์เอกลักษณ์ศพผู้เสียชีวิต

(๔.๒) การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับ ให้เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือ การปฏิบัติงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับในกรณีภัยพิบัติร้ายแรง ระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๔.๓) การเคลื่อนย้ายศพ เทศบาลเมืองพิจิตรร่วมกับอำเภอ และจังหวัด ควบคุมการเคลื่อนย้ายศพผู้เสียชีวิต โดยการสนับสนุนของ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ตำรวจภูธรจังหวัด และหน่วยงานอื่นตามความจำเป็น

(๕) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ เทศบาลเมืองพิจิตรดำเนินการฟื้นฟูความเสียหายเบื้องต้น โดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ก่อน กรณีที่เกินขีดความสามารถให้พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖

(๖) กรณีจำเป็นต้องรับบริจาคความช่วยเหลือด้านต่างๆ จากสาธารณชนให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จัดตั้งศูนย์รับบริจาคและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดสถานที่เก็บรักษาสิ่งของและเงินบริจาค รวมทั้งวิธีการแจกจ่ายเพื่อให้เกิดเอกภาพ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ประสบภัยอย่างเสมอภาค และทันเหตุการณ์

(๗) กรณีบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้อาคารตั้งแต่สามสิบหลังคาเรือนขึ้นไปหรือมีเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งไร่ขึ้นไป รวมทั้งบริเวณที่อยู่ติดต่อกภายในระยะสามสิบเมตรโดยรอบบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ ซึ่งถือเป็น “เขตเพลิงไหม้” ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดำเนินการดังนี้

(๗.๑) ประกาศแสดงเขตเพลิงไหม้ ณ สำนักงานเทศบาลเมืองพิจิตร และบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ โดยมีแผนที่สังเขปแสดงเขตเพลิงไหม้ พร้อมทั้งระบุให้ทราบถึงการกระทำอันต้องห้ามตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๗.๒) ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้ ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้างดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารในเขตเพลิงไหม้

(๗.๓) พิจารณาว่าสมควรจะมีการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้หรือไม่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรมและการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเสนอความเห็น พร้อมด้วยแผนที่สังเขปแสดงแนวเขตเพลิงไหม้ต่อคณะกรรมการควบคุมอาคาร ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้ เพื่อให้คณะกรรมการควบคุมอาคารพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ต่อไป

(๘) ฟื้นฟูพื้นที่ที่ประสบภัยและโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับความเสียหายให้กลับสู่สภาพเดิมและสามารถใช้งานได้ถาวร

(๙) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ เทศบาลเมืองพิจิตร ที่เกิดเหตุดำเนินการฟื้นฟูบูรณะ ความเสียหายในเบื้องต้นโดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ก่อน กรณีที่เกินขีดความสามารถให้

พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖

(๑๐) จัดให้มีการศึกษาผลกระทบจากไฟฟ้าและหมอกควันที่มีต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน
เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการภัยจากไฟฟ้าและหมอกควันในอนาคต

บทที่ ๑๘

การป้องกันและบรรเทาภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

๑๘.๑ บทนำ

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ถือเป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคามของสังคมไทย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มขึ้นจะทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารใหม่ๆ ได้รับความรู้อย่างรวดเร็ว และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น ระบบขนส่งมวลชน เป็นต้น แต่ในทางกลับกันก็อาจเป็นภัยคุกคามอันเกิดจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่เหมาะสมและอาจเป็นอันตรายต่อสาธารณชน เช่น เกิดปัญหาอาชญากรรมรูปแบบใหม่ การล่อลวงเพื่อประสงค์ต่อทรัพย์สิน การล่อลวงเพื่อการค้ามนุษย์ และอาจเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้ เทคโนโลยีอาจทำให้คนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางสังคม มีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปหาประโยชน์ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสื่อมทางศีลธรรมของสังคม และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมได้

๑๘.๒ วัตถุประสงค์

๑๘.๒.๑ เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๑๘.๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๘.๒.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนในการป้องกันและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินของภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศให้ชัดเจน บูรณาการและมีประสิทธิภาพ

๑๘.๓ นิยามศัพท์

๑๘.๓.๑ **สารสนเทศ** หมายถึง ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หรืออาจกล่าวได้ว่า สารสนเทศ เกิดจากการนำข้อมูล ผ่านระบบการประมวลผล คำนวณ วิเคราะห์และแปลความหมายเป็นข้อความที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

๑๘.๓.๒ **เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)** หมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้จัดการสารสนเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลการประมวลผล การพิมพ์ การสร้างรายงาน การสื่อสารข้อมูล ฯลฯ เทคโนโลยีสารสนเทศจะรวมไปถึงเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดระบบการให้บริการ การใช้ และการดูแลข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความหมายที่กว้างขวางมาก และ ประกอบด้วย เทคโนโลยีสำคัญ ๒ สาขา คือ ๑) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และ ๒) เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม

๑๘.๓.๓ **ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ** หมายถึง ภัยที่เกิดขึ้นกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยอาจเกิดความเสียหายขึ้นกับระบบ Hardware, Software, Network, People Ware แฟ้มข้อมูล และอุปกรณ์อื่นๆ ที่ถูกทำลาย ทำให้เกิดความเสียหาย และเป็นสาธารณภัยที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้เกิดผลกระทบ และความเดือดร้อนต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

๑๘.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร เตรียมพร้อมรับสถานการณ์การเกิดภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

๑๘.๔.๑ **ก่อนเกิดภัย** ประกอบด้วย

(๑) **การป้องกันและลดผลกระทบ** มีแนวทาง ดังนี้

(๑.๑) กำหนดให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรอิสระจัดทำโครงสร้างความมั่นคงปลอดภัยสำหรับองค์กร การควบคุมการเข้าถึงระบบ การป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล ระบุตัวตนหรือลงทะเบียนก่อนการเข้าใช้ เป็นต้น

(๑.๒) ตรวจสอบและจัดทำข้อมูลกลุ่มเสี่ยง (กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงาน)

(๑.๓) กำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกันภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สอดคล้องกับกฎหมายประกอบนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แผนแม่บทความมั่นคงปลอดภัยด้านไอซีทีแห่งชาติ นโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ นโยบายการร่างประมวลกฎหมายด้านไอซีที นโยบายเตรียมความพร้อมแห่งชาติด้านข้อมูลสารสนเทศ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ แนวทางปฏิบัติสำหรับความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๑.๔) เสริมสร้างความรู้และความตระหนัก แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา และเยาวชนเกี่ยวกับการป้องกันและปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและปลอดภัยจากภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑.๕) จัดทำสรุปบทเรียน (Lesson Learnt) ของการเกิดภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศครั้งสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการในอนาคต

(๒) การเตรียมความพร้อม มีแนวทาง ดังนี้

(๒.๑) จัดตั้งและฝึกอบรมอาสาสมัคร เพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ เช่น อาสาสมัครตรวจสอบ รับแจ้ง และลบข้อมูลเว็บไซต์ไม่เหมาะสม เว็บไซต์ที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

(๒.๒) จัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

(๒.๓) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

๑๘.๔.๒ ขณะเกิดภัย

การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีแนวทาง ดังนี้

(๑) เมื่อได้รับข้อมูลการเกิดภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประจำศูนย์

(๒) กรณีที่จำเป็นต้องประสานความช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ประสานไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อแจ้งกระทรวงการต่างประเทศซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการประสานความช่วยเหลือจากต่างประเทศดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๓) ดำเนินการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลกรณีมีผู้เสียชีวิต

๑๘.๔.๓ หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย มีแนวทาง ดังนี้

(๑) ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดำเนินการ ดังนี้

(๑.๑) บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถกลับมาใช้งานได้ตามปกติ พร้อมทั้งดำเนินการทดสอบระบบว่าสามารถปฏิบัติงานได้หรือไม่ และจัดทำระบบรักษาความปลอดภัยให้เป็นไปตามมาตรฐาน

(๑.๒) สำรวจความเสียหายและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน เพื่อสงเคราะห์และฟื้นฟู

(๒) กรณีมีผู้เสียชีวิตให้จัดการศพผู้เสียชีวิต ตามแนวทางดังนี้

(๒.๑) จัดหาสถานที่เก็บรักษาศพและพื้นที่ในการพิสูจน์เอกลักษณ์ศพผู้เสียชีวิต หน่วยงานหลัก ได้แก่ จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจภูธรจังหวัดพิจิตร และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร

(๒.๒) การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับ ให้เป็นไปตามข้อตกลง ความร่วมมือการปฏิบัติงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับในกรณีภัยพิบัติร้ายแรงระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๒.๓) การเคลื่อนย้ายศพ เทศบาลเมืองพิจิตรร่วมกับอำเภอ และจังหวัด ควบคุมการเคลื่อนย้ายศพผู้เสียชีวิต โดยการสนับสนุนของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ตำรวจภูธรจังหวัด และหน่วยงานอื่นตามความจำเป็น

(๓) ช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประสบภัยทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ ให้สามารถดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างเป็นปกติสุข

(๔) จัดให้มีการศึกษาผลกระทบจากภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการในอนาคต

บทที่ ๑๙

การป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรม

๑๙.๑ บทนำ

สถานการณ์ภายในประเทศไทยปัจจุบันยังมีการก่อวินาศกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุจากความขัดแย้งทางอุดมการณ์ การขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างประเทศ ปัญหาเศรษฐกิจ การปฏิบัติการกองโจร เป็นต้น

๑๙.๒ วัตถุประสงค์

๑๙.๒.๑ เป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกันและกำหนดแนวทางในการประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยปฏิบัติการ หน่วยร่วมปฏิบัติการ และหน่วยสนับสนุน เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาการก่อวินาศกรรมที่เกิดขึ้นมาได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

๑๙.๒.๒ เป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงานเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นมา

๑๙.๒.๓ เพื่อพิทักษ์ชีวิตของประชาชนและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐในเขตท้องถิ่นให้ปลอดภัยจากการก่อวินาศกรรม

๑๙.๓ นิยามศัพท์

๑๙.๓.๑ **การก่อวินาศกรรม** หมายถึง การกระทำใดๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวน ขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว ระบบการปฏิบัติงานใดๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคลอันเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ

๑๙.๓.๒ **การก่อการร้าย** หมายถึง การกระทำใดๆ ที่สร้างความปั่นป่วนให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเพื่อขู่เข็ญหรือบีบบังคับรัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศให้กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินที่สำคัญ

๑๙.๓.๓ **การก่อการร้ายสากล** ได้แก่ การปฏิบัติการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหวังผลตามเงื่อนไขข้อเรียกร้องทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่วนใหญ่จะปฏิบัติการล่องล้าเขตแดน หรือเกี่ยวพันกับชาติอื่น การกระทำนั้นอาจเป็นไปโดยเอกเทศ ปราศจากการสนับสนุนจากรัฐใดๆ หรือมีรัฐใดรัฐหนึ่งสนับสนุนรู้เห็นก็ได้ เมื่อเกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติทั้งด้านการเมืองและการป้องกันประเทศ การเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ชื่อเสียงและเกียรติภูมิของชาติ

๑๙.๔ การปฏิบัติ

ภารกิจการป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรมที่สำคัญที่สุด คือ การป้องกันหรือระงับมิให้การก่อวินาศกรรมประสบความสำเร็จ โดยอาศัยมาตรการหลักด้านการข่าว จิตวิทยา การจับกุมและปราบปรามผู้ก่อวินาศกรรม รวมทั้งการร่วมมือระหว่างส่วนราชการต่างๆ และประชาชนทั่วไป โดยกองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร มีหน้าที่อำนาจการ ควบคุม ประสานงาน สนับสนุน ป้องกัน ต่อต้าน ระงับ และลดอันตราย ตลอดจนบรรเทาสาธารณภัยจากการก่อวินาศกรรมในพื้นที่ เพื่อพิทักษ์รักษาชีวิตร่างกายของประชาชนและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ ตลอดจนการฟื้นฟูบูรณะส่วนเสียหายให้สามารถใช้งานได้เร็วที่สุด

๑๙.๕ ขั้นตอนการปฏิบัติ

๑๙.๕.๑ ก่อนเกิดภัย

การเตรียมความพร้อม มีแนวทางดังนี้

(๑) กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรม โดยคำนึงถึงสภาพความเสี่ยงภัยของบุคคลและสถานที่ทั้งยามปกติและในภาวะไม่ปกติ โดยแผนปฏิบัติการป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรม แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

(๑.๑) การป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรมสถานที่สำคัญ ได้แก่ การป้องกัน และระงับการก่อวินาศกรรมสถานที่ราชการและสถานประกอบการของเอกชนที่สำคัญ เช่น สถานศึกษา โรงพยาบาล ศาสนสถาน ธนาคาร สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ศูนย์การค้า โรงผลิตไฟฟ้า สถานีชุมสายโทรศัพท์ สิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ต่างๆ เช่น ถนน รางรถไฟ สะพาน คลังบรรจุก๊าซ คลังน้ำมัน ยานพาหนะ เช่น โดยสาร รถไฟ และสถานที่สำคัญอื่นๆ ภายในเขตเทศบาล โดยแบ่งเขตในการป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรมสถานที่สำคัญออกเป็น ๒ เขต ดังนี้

(๑.๑.๑) เขตสถานที่ราชการ พื้นที่ในความรับผิดชอบ และทรัพย์สินของทางราชการ เป็นหน้าที่ของทุกส่วนราชการในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และรักษาความปลอดภัย รวมทั้งดูแลความสงบเรียบร้อยตามสายงานปกติ

(๑.๑.๒) เขตสถานประกอบการของเอกชน และทรัพย์สินของเอกชนใช้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำสถานประกอบการของเอกชนและสมาชิกหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตพื้นที่เป็นเจ้าหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยในขั้นต้น

(๑.๒) การป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรมบุคคลสำคัญบุคคลสำคัญ หมายถึง บุคคลสำคัญทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศที่เข้ามาในเขตพื้นที่ ดังนั้นในการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร จะต้องมีการติดต่อประสานงานและปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ทั้งจากส่วนกลางและต่างประเทศ โดยการวางแผนและประสานงานร่วมกัน

(๒) จัดตั้งหน่วยเผชิญเหตุในการป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรมได้แก่ฝ่ายปฏิบัติการของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ซึ่งเป็นหน้าที่ของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดเตรียมไว้ให้เป็นเอกภาพ โดยจัดการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการหาข่าวและการปฏิบัติการป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรม ซึ่งสามารถจัดส่งไปปฏิบัติงานได้ทันที

กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร สามารถขอรับการสนับสนุนหน่วยปฏิบัติการป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรมจากหน่วยงานที่มีขีดความสามารถ มาให้ความช่วยเหลือได้ตามความเหมาะสมและจำเป็นของสถานการณ์

(๓) จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ เครื่องมือสื่อสาร อุปกรณ์การตรวจค้น อุปกรณ์เก็บกู้วัตถุระเบิด อุปกรณ์เตือนภัย รถดับเพลิง รถพยาบาลพร้อมชุดแพทย์ฉุกเฉิน ยานพาหนะ รวมทั้งอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องมีความทันสมัยและสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา

(๔) จัดระบบการรักษาความปลอดภัย จะต้องมีการวางแผนและจัดระบบการรักษา ความปลอดภัยของบุคคลและสถานที่สำคัญ โดยจัดระบบควบคุมบุคคล การตรวจสอบสิ่งของ ยานพาหนะ และสิ่งอื่นๆ ที่ จะเข้าถึง ส่งถึง หรือเข้าใกล้ตัวบุคคลสำคัญหรือสถานที่สำคัญ

(๕) รักษาความสงบเรียบร้อย กองอำนาจการเทศบาลเมืองพิจิตรในเขตพื้นที่ จัดวางระเบียบ และระบบการปฏิบัติงาน โดยแบ่งมอบเขตพื้นที่ตามแผนปฏิบัติการป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรม จัดระบบ การสื่อสารและการรายงาน ตลอดจนกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบหมายหน้าที่ไว้ตั้งแต่ยามปกติ และในการปฏิบัติ ให้องค์กรปฏิบัติการหลักดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และให้องค์กรสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในส่วนที่ เกี่ยวข้องหรือตามที่องค์กรปฏิบัติการหลักร้องขอ

๑๙.๕.๒ ขณะเกิดภัย

(๑) การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีแนวทางดังนี้

(๑.๑) ขั้นที่ ๑ ขั้นการควบคุมเหตุการณ์

กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร เมื่อได้รับแจ้ง เหตุ ให้จัดเจ้าหน้าที่ไปพิสูจน์ทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ สถานที่เกิดเหตุ และรายงานข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชาใน เบื้องต้น ได้แก่

(๑.๑.๑) วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ

(๑.๑.๒) ผู้ที่คาดว่ามีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์

(๑.๑.๓) ลักษณะการก่อวินาศกรรม

(๑.๑.๔) จำนวนและประเภทของเครื่องมือหรืออาวุธที่เกี่ยวข้อง

(๑.๑.๕) ความเสียหายเบื้องต้น

หน่วยงานปฏิบัติรายงานข้อมูลไปยังกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยแห่งชาติ กรณีที่เป็นการก่อการร้าย ให้รายงานไปยังสำนักงานสภามันคงแห่งชาติเพื่อทราบ และ ประสานการปฏิบัติต่อไป

หน่วยปฏิบัติ มีหน้าที่จัดส่งหน่วยเผชิญเหตุในการป้องกันและระงับการก่อ วินาศกรรมเข้าเผชิญเหตุพร้อมปิดล้อมสถานที่เกิดเหตุ โดยกำหนดพื้นที่วงในขึ้นเพื่อตรึงกำลังผู้ก่อเหตุ และพื้นที่วง นอกเพื่อกันประชาชนที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป พร้อมรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบทุกระยะ เพื่อ อำนาจการต่อไป

(๑.๒) ขั้นที่ ๒ ขั้นการยับยั้งเหตุการณ์

หน่วยปฏิบัติรับผิดชอบในการจัดกำลังเข้าระงับเหตุรุนแรง เมื่อยังไม่เกิดเหตุรุนแรง ให้ดำเนินการเจรจาต่อรอง การระงับเหตุรุนแรง กรณีเกินขีดความสามารถให้ติดต่อขอรับการสนับสนุนจากกอง อำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชั้นเหนือขึ้นไป หรือกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธาณ ภัย เทศบาลเมืองพิจิตร ติดต่อหน่วยใกล้เคียง รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าช่วยเหลือตามความเหมาะสม

(๑.๓) ขั้นที่ ๓ ขั้นการปราบปราม

ในกรณีที่ไม่สามารถระงับเหตุรุนแรงได้ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยแห่งชาติ จะประสานงานกับรัฐบาลเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมสถานการณ์ตามความเหมาะสม

(๑) กรณีที่หน่วยปฏิบัติสามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้แล้วให้จัดระบบการรักษา ความปลอดภัยสถานที่ เพื่อป้องกันการแทรกแซงของบุคคล ที่สามที่อาจฉวยโอกาสสร้างความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น และดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมพื้นที่ไว้

(๒) การเผชิญเหตุการณ์การก่อวินาศกรรม

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่นำแผนการป้องกันและบรรเทาภัยจากอัคคีภัย แผนการป้องกันและบรรเทาภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และแผนการป้องกันและบรรเทาภัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติไปพร้อมกัน

(๓) หน่วยสนับสนุนการปฏิบัติ

เมื่อได้รับการร้องขอ ให้ส่งหน่วยสนับสนุนพร้อมเครื่องมือเครื่องใช้ไปสนับสนุนยังพื้นที่ที่เกิดเหตุ โดยรายงานต่อผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ หรือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยการในเหตุการณ์ ณ ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการ หรือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยการในเหตุการณ์ แล้วรายงานการปฏิบัติให้ทราบทุกระยะ

๑๙.๕.๓ หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย มีแนวทางดังนี้

(๑) ให้มีการรักษาพยาบาลและบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อช่วยชีวิตเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้ประสบภัย และจัดส่งไปรับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลต่อไป

(๒) ให้หน่วยกำลังที่มีความชำนาญการทางสารเคมีและวัตถุอันตราย อาวุธ และวัตถุระเบิด นำกำลังเข้าตรวจสอบเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสำหรับการฟื้นฟูบูรณะ

(๓) ให้หน่วยฟื้นฟูบูรณะสำรวจความเสียหายด้านสิ่งก่อสร้างอาคารสถานที่ต่างๆ ให้เกิดความปลอดภัย โดยใช้มาตรการซ่อมแซมเป็นลำดับแรก กรณีที่ไม่สามารถซ่อมแซม ให้ดำเนินการรื้อถอน

(๔) ฟื้นฟูสภาพจิตใจของประชาชนผู้ประสบภัยจนกว่าเข้าสู่ภาวะปกติ

ในกรณีเป็นการก่อการร้ายในลักษณะการก่อวินาศกรรมที่ส่งผลกระทบรุนแรงให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นองค์กรรับผิดชอบและอำนวยการแก้ไขตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหการก่อการร้าย พ.ศ.๒๕๔๕ ในกรณีการก่อการร้ายสากล ให้คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล (นอก.) เป็นองค์กรระดับนโยบาย และอำนวยการประสานการปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหการก่อการร้าย พ.ศ.๒๕๔๕ และแผนต่อต้านการก่อการร้ายสากลแห่งชาติ (ตช. ๔๖๑) และให้คณะอนุกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล (อกรส.) รวมทั้งคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ช่วยเหลือปฏิบัติงาน โดยให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) เป็นองค์กรประสานการปฏิบัติและกำกับดูแลหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ในกรณีที่ทำเป็นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมสถานการณ์ รัฐบาลอาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเฉพาะพื้นที่โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘

บทที่ ๒๐

การป้องกันและระงับการชุมนุมประท้วงและก่อการจลาจล

๒๐.๑ บทนำ

ในปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองและทางประชาธิปไตยค่อนข้างสูง ประกอบกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนจากสังคมชนบทมาสู่สังคมอุตสาหกรรมในเขตเมืองเป็นจำนวนมาก และเกิดปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐเพื่อจับจองเป็นที่ทำกิน ทำให้เกิดเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังทางการเมือง กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และประชาชนที่เดือดร้อนหรือได้รับผลกระทบอยู่ตลอดเวลาเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหา เมื่อไม่ได้รับการตอบสนอง อาจก่อความไม่สงบเรียบร้อยต่างๆ ขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังต่างๆ ต้องกระทำอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นในบ้านเมืองโดยการเตรียมการไว้ตั้งแต่ภาวะปกติ

๒๐.๒ วัตถุประสงค์

๒๐.๒.๑ เพื่อกำหนดมาตรการและแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและระงับการชุมนุมประท้วงและการก่อการจลาจล

๒๐.๒.๒ เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ ไว้ให้พร้อมปฏิบัติงานทั้งในระยะก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และภายหลังที่เหตุการณ์ได้ผ่านพ้นไปแล้ว

๒๐.๒.๓ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ความมั่นคงของชาติ และป้องกันการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะมีผลเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ

๒๐.๓ นิยามศัพท์

๒๐.๓.๑ การประท้วง หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำ เพื่อแสดงให้เห็นว่า คัดค้านหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งมีหลากหลายวิธี เช่น การอดข้าวประท้วง การเดินประท้วง ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นการแสดงออกทางสังคมและการเมือง โดยการประท้วงที่ใช้ความรุนแรงก่อให้เกิดความวุ่นวายจนกลายเป็นการก่อการจลาจล

๒๐.๓.๒ การก่อการจลาจล หมายถึง การก่อความไม่สงบที่มีลักษณะคล้ายสงครามกลางเมือง คือมีมวลชนขนาดใหญ่รวมตัวกันเคลื่อนไหวเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และอาจจะไม่สามารถควบคุมมวลชนที่มารวมตัวกันนั้นได้ จนนำไปสู่การจลาจล สร้างความวุ่นวาย สับสนและเกิดความเสียหาย โดยเมื่อสถานการณ์พัฒนาสู่การจลาจลแล้วก็จะมีการปราบปรามจากเจ้าหน้าที่รัฐ

๒๐.๔ หลักการปฏิบัติ

๒๐.๔.๑ การชุมนุมประท้วงนั้น โดยทั่วไปจะต้องพิจารณาว่า เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่สามารถจะชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธภายในขอบเขตกฎหมาย การป้องกันและระงับการชุมนุมประท้วงและก่อการจลาจลต้องปฏิบัติอย่างละมุนละม่อม ใช้การเจรจาทำความเข้าใจ และการประจักษ์สัมพันธทุกรูปแบบ

๒๐.๔.๒ การใช้กำลังเข้าระงับการชุมนุมประท้วงและก่อการจลาจลควรเป็นมาตรการสุดท้าย เมื่อไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

๒๐.๔.๓ อำนาจหน้าที่

(๑.๑) กองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร มีหน้าที่ควบคุม ดูแล ป้องกัน และระงับการชุมนุมประท้วงและก่อการจลาจลในเขตพื้นที่ และสนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอในการปฏิบัติการป้องกันและระงับการชุมนุมประท้วงและก่อการจลาจล

(๑.๒) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ มีหน้าที่อำนวยการ ควบคุมดูแล การป้องกันและระงับการชุมนุมประท้วง และก่อการจลาจล ไม่ให้ลุกลามขยายไปนอกเขตพื้นที่ และระงับเหตุการณ์ ให้ยุติลงโดยเร็ว ซึ่งจะต้องประสานงาน ควบคุม ดูแลสั่งการกับหน่วยตำรวจในท้องที่ หน่วยราชการส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๑.๓) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด มีหน้าที่อำนวยการ สั่งการ ประสานงาน สนับสนุน การปฏิบัติเพื่อป้องกันและระงับการชุมนุมประท้วงและก่อการจลาจล ในพื้นที่จังหวัด ทั้งหมด

๒๐.๕ ขั้นตอนการปฏิบัติ

๒๐.๕.๑ ก่อนเกิดภัย การเตรียมความพร้อม มีแนวทางดังนี้

(๑) หน่วยเฉพาะกิจที่มีหน้าที่ในการป้องกันและระงับการชุมนุมประท้วงและก่อการจลาจล ดำเนินการติดตามสถานการณ์ ตรวจสอบเงื่อนไข ประเด็นปัญหาความเดือดร้อนความขัดแย้งที่มีในพื้นที่ เพื่อเตรียมการป้องกันและแก้ปัญหา และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและระงับการชุมนุมประท้วงและก่อการ จลาจล

(๒) จัดเตรียมกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องจักรกล อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ระบบการสื่อสาร ยานพาหนะ เป็นต้น และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติไว้ให้พร้อม

(๓) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการปฏิบัติการทางจิตวิทยา ขจัดเงื่อนไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างส่วนราชการกับประชาชน หรือระหว่างเอกชนด้วยกัน ในพื้นที่

๒๐.๕.๒ ขณะเกิดภัย การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีแนวทางดังนี้

(๑) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร

เมื่อตรวจสอบพบหรือได้รับรายงานว่ามีเงื่อนไขประเด็นปัญหาข้อขัดแย้ง ความเดือดร้อนขึ้น ให้ติดตามสถานการณ์ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุ และประสานงานกับส่วนราชการ องค์กรเอกชน ประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยทันที และให้ผู้อำนวยการท้องถิ่น ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปยังพื้นที่ที่เกิดเหตุและดำเนินการ เจริญทำความเข้าใจกับผู้นำการชุมนุมให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐเป็น ประการสำคัญเร่งด่วน

เมื่อไม่สามารถเจรจา ยุติประเด็นปัญหา ข้อขัดแย้ง ความเดือดร้อนต่างๆ ได้ ให้จัดเจ้าหน้าที่ ตำรวจ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หรืออาสาสมัครอื่นๆ ทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และจัดการจราจร โดยกำหนดพื้นที่สำหรับกลุ่มผู้ชุมนุมให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และของรัฐเป็นประการสำคัญเร่งด่วน กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองพิจิตร ขอรับการ สนับสนุนจากหน่วยงานสนับสนุนได้ตามความเหมาะสม

รายงานเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอและ จังหวัดทราบทันที และรายงานเหตุการณ์มายังกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พร้อม ทั้งให้วิเคราะห์สาเหตุ และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกันด้วย

เมื่อกองอำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร ไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ได้ ให้กองอำนวยการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และจังหวัดเข้าควบคุมเหตุการณ์ กรณีกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงเดินทางมายังจังหวัด ให้ ผู้อำนวยการเทศบาลเมืองพิจิตร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปร่วมปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่การชุมนุมประท้วงด้วย

(๒) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

เข้าดำเนินการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงตามอำนาจหน้าที่ของตน เมื่อพิจารณาเห็นว่าเกินขีดความสามารถหรือเกินอำนาจหน้าที่ให้ประสานงานไปยังหน่วยที่เป็นผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค

๒๐.๕.๒ หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย มีแนวทางดังนี้

(๑) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัด ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ติดตามผลการแก้ไขปัญหาให้เสร็จสิ้นลงโดยเร็ว

(๒) ประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติการทางจิตวิทยาเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาและมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานของรัฐ

(๓) ฟื้นฟูบูรณะสิ่งที่เสียหายให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ

(๔) ดำเนินการตามกฎหมาย เมื่อปรากฏว่าได้มีการกระทำละเมิดกฎหมาย

การป้องกันและแก้ไขจากแผ่นดินไหว และอาคารถล่ม

๒๑.๑ บทนำ

ปัจจุบันประเทศเพื่อนบ้านอย่างเช่น ประเทศสหภาพพม่าและสาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เกิดแผ่นดินไหวบ่อยครั้งและมีผลกระทบมาถึงประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหวด้วย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ เกิดจากการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกส่วนใหญ่ และมักเกิดตรงบริเวณขอบของแผ่นเปลือกโลกที่เป็นแนวแผ่นดินไหว การเคลื่อนตัวดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากชั้นหินหลอมละลายที่อยู่ภายในเปลือกโลกได้รับพลังงานความร้อนจากแกนโลก และลอยตัวผลักดันเปลือกโลกตอนบนตลอดเวลา เปลือกโลกแต่ละชั้นจะมีการเคลื่อนที่ในทิศทางต่าง ๆ กัน ทำให้บริเวณขอบของชั้นเปลือกโลกส่วนที่ชนกันเสียดสีกัน หรือแยกจากกัน หากบริเวณขอบของชั้นเปลือกโลกใด ๆ ผ่านหรืออยู่ใกล้กับประเทศใด ก็จะมีความเสี่ยงต่อแผ่นดินไหวสูง ประเทศไทยมีเหตุการณ์แผ่นดินไหวหลายสิบครั้งจากผลกระทบ บางครั้งทำให้เกิดความเสียหายทรัพย์สินของประชาชนและทางราชการ ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตการประกอบอาชีพของประชาชน

แผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขจากแผ่นดินไหว และอาคารถล่มในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร มีเขตชุมชนที่ประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น ประกอบกับความเจริญเติบโตของเมืองทำให้มีการก่อสร้างอาคารสูง เพื่อใช้งานทางด้านธุรกิจต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งเป็นศูนย์กลางทางด้านต่าง ๆ เช่น การพาณิชย์กรรม การคมนาคม การขนส่ง การอุตสาหกรรมและการเกษตร เมื่อเกิดภัยจากแผ่นดินไหวจึงอาจส่งผลกระทบกระเทือนถึงภาวะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และสุขภาพอนามัยของประชาชน ตลอดจนภัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบอย่างต่อเนื่องจากแผ่นดินไหว อันจะทำให้เกิดการสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของทางราชการอย่างใหญ่หลวง เช่น อาคารพัง สะพาน ถนนชำรุด เสียหายระบบสาธารณูปโภคทุกประเภทใช้การไม่ได้ เชื้อเพลิง ระบบสื่อสารถูกตัดขาด การระเบิดของแก๊สไฟไหม้ ยานพาหนะถูกทับถมเสียหาย รวมทั้งการได้รับบาดเจ็บ และการสูญเสียชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เสี่ยงภัยเป็นต้น

ภัยจากแผ่นดินไหวเป็นภัยธรรมชาติ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เป็นสาธารณภัยพิเศษเฉพาะซึ่งแตกต่างจากสาธารณภัยชนิดอื่นๆ เนื่องจากไม่สามารถพยากรณ์สถานที่เกิด ขนาดและเวลาที่เกิดแผ่นดินไหวไว้ล่วงหน้าได้ว่าจะเกิดขึ้นบริเวณไหน เวลาใด ดังนั้น จึงได้จัดทำแผนเฉพาะกิจจากแผ่นดินไหว และอาคารถล่ม เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการล่วงหน้าและสามารถปฏิบัติได้เมื่อเกิดภัยจากแผ่นดินไหวขึ้น ทั้งนี้โดยมีการวางแผนทางการปฏิบัติ การประสานงาน ในการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร

๒๑.๒ วัตถุประสงค์

(๑) เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อนชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อาจเกิดจากภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ในเขตเทศบาลเมืองพิจิตรและการประสานการปฏิบัติงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒.) เพื่อเป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูพื้นที่ที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

(๓) เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบขององค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนในการป้องกันและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่มให้ชัดเจน บูรณาการและมีประสิทธิภาพ

๒๑.๓ นิยามศัพท์

แผ่นดินไหว คือ การสั่นสะเทือนของพื้นดิน อันมีสาเหตุหลักมาจากการขยับเคลื่อนตัวของเปลือกโลก การสั่นสะเทือนนี้อาจมีระดับความรุนแรงขึ้นต่ำที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ แต่บางครั้งก็อาจมีระดับความรุนแรงในขั้นที่เป็นอันตรายจนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงได้

อาคารถล่ม คือ อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ ตึก บ้าน โรง เรือน ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน ที่ได้รับความเสียหายจากการโยกไหวตัวรุนแรง ซึ่งเป็นผลมาจากแผ่นดินไหวและอาจทำให้เกิดความเสียหายหรือพังทลายลงมาได้

๒๑.๔ ขั้นตอนการปฏิบัติ

ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เตรียมพร้อมรับสถานการณ์แผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ดังนี้

ขั้นตอนก่อนเกิดภัย

(๑) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ตั้งอยู่ที่งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลเมืองพิจิตร เลขที่ ๒๙ ถนนธิดะจาริ อำเภอเมืองจังหวัดพิจิตร ๖๖๐๐๐ โทร. ๐- ๕๖๖๑-๑๓๐๖ เทศบาลเมืองพิจิตร โทร. ๑๙๙ มีการประเมินความเสี่ยงภัยและศึกษาผลกระทบจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม โดยการประเมินภัยและความล่อแหลม เพื่อประเมินโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดแผ่นดินไหว รวมถึงศึกษาผลกระทบที่อาจเป็นอันตรายต่อพื้นที่ สะพานขนาดใหญ่ อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ทรัพย์สินและสิ่งแวดลอม เพื่อนำข้อมูลไปกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันและลดผลกระทบจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่มในอนาคต โดยกำหนดความรับผิดชอบเตรียมรับสถานการณ์แผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

(๒) ให้เจ้าหน้าที่ป้องกันฯ พนักงานดับเพลิง ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย และจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย แผ่นดินไหวและอาคารถล่ม รวมทั้งข้อมูลพื้นที่ปลอดภัยเพื่อรองรับการอพยพให้เป็นปัจจุบัน

(๓) จัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น รถยนต์ดับเพลิงรถยนต์บรรทุกน้ำ จำนวน ๘ คัน รถกู้ภัย รถรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉิน อุปกรณ์การกู้ชีพกู้ภัย กำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องจักรยานพาหนะ ให้พร้อมเรียกใช้งานได้ทันที เมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน ในการปฏิบัติหน้าที่

(๔) พัฒนาระบบเครือข่ายฐานข้อมูลสารสนเทศด้านแผ่นดินไหวและอาคารถล่มให้มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน

(๕) ดำเนินการโฆษณาประชาสัมพันธ์หรือทำคู่มือเพื่อ เสริมสร้างความรู้ และความตระหนักแก่ประชาชน นักเรียน เยาวชนในการป้องกันและการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและปลอดภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

๒๑.๕ การเตรียมความพร้อม

(๑) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม จัดเจ้าหน้าที่ ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดเทศบาล และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) อาสาสมัครแจ้งเตือนภัย ชุดปฏิบัติการฉุกเฉิน ออกสำรวจสถานการณ์การเกิดแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม และรายงานเหตุการณ์ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่น เทศบาลเมืองพิจิตร ทราบ

(๒) เครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

- รถยนต์ดับเพลิง	เบอร์ ๑	หมายเลขทะเบียน พจ บ๐๙๘๒
- รถยนต์ดับเพลิง	เบอร์ ๒	หมายเลขทะเบียน พจ ๘๐ - ๗๕๑๐
- รถยนต์ดับเพลิง	เบอร์ ๓	หมายเลขทะเบียน พจ บ ๒๘๗๘
- รถยนต์บรรทุกน้ำ	เบอร์ ๑	หมายเลขทะเบียน พจ ๘๐ - ๘๑๓๖
- รถยนต์บรรทุกน้ำ	เบอร์ ๒	หมายเลขทะเบียน พจ ๘๐ - ๘๑๕๙
- รถยนต์บรรทุกน้ำ	เบอร์ ๓	หมายเลขทะเบียน พจ ๘๐ - ๗๙๒๐
- รถยนต์บรรทุกน้ำ	เบอร์ ๔	หมายเลขทะเบียน พจ ๘๐ - ๘๑๓๖
- รถยนต์บรรทุกน้ำ	เบอร์ ๕	หมายเลขทะเบียน พจ บต ๒๘๐๓
- รถยนต์บรรทุกน้ำ	เบอร์ ๖	หมายเลขทะเบียน พจ บบ ๖๙๖๗
- รถยนต์นิรภัย	-	หมายเลขทะเบียน พจ ๘๑ - ๑๑๕๕
- รถยนต์คุ้มภัย ๑	-	หมายเลขทะเบียน บพ ๕๖๓๕

- รถยนต์กู้ภัย ๒	-	หมายเลขทะเบียน กฉ ๗๔๒๗
- รถยนต์ตรวจการณ์	เบอร์ ๑	หมายเลขทะเบียน พจ บ ๕๕๑๐
- รถยนต์ตรวจการณ์	เบอร์ ๒	หมายเลขทะเบียน พจ บ ๖๕๙๐
- รถยนต์ตรวจการณ์	เบอร์ ๓	หมายเลขทะเบียน พจ บบ ๙๙๔๘
- รถยนต์ตรวจการณ์	เบอร์ ๔	หมายเลขทะเบียน พจ บค ๕๘๒๐

และให้พนักงานขับรถ เจ้าหน้าที่ประจำรถ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ชูปฏิบัติภารกิจฉุกเฉิน ออกปฏิบัติหน้าที่เมื่อเกิดเหตุ

(๓) จัดทำแผนเฉพาะกิจและแก้ไขปัญหาภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

(๔) เตรียมความพร้อมอุปกรณ์ เครื่องจักรกล ยานพาหนะ และเครื่องมืออุปกรณ์ และสำรองปัจจัยที่จำเป็นเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิดภัย

(๕) สำรองปัจจัยที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อรองรับการอพยพและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิดภัย

(๖) เตรียมความพร้อมและสำรองพลังงาน

(๗) จัดเตรียมระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารสำรองที่จำเป็น พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารให้เพียงพอและใช้งานได้ตลอดเวลา

(๘) จัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยเพื่อรองรับผู้ประสบภัย พร้อมสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็น

(๙) ฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

(๒๑.๖) ขณะเกิดภัย

(๑) เมื่อได้รับข้อมูลการเกิดแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ตามระดับความรุนแรง พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประจำศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

(๒) ดำเนินการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลกรณีมีผู้เสียชีวิต

(๓) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จัดตั้งศูนย์รับบริจาคและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดสถานที่เก็บรักษาสีของและเงินบริจาค รวมทั้งวิธีการแจกจ่ายเพื่อให้เกิดเอกภาพ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ประสบภัยอย่างเสมอภาคและทันเหตุการณ์

(๒๑.๗) การจัดการหลังเกิดภัย

(๑) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ตรวจสอบความเสียหาย และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(๒) จัดสถานที่พักอาศัยชั่วคราว และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยด้านสุขภาพอนามัย สภาพจิตใจ

(๓) การจัดการศพผู้เสียชีวิต

(๔) จัดหาสถานที่เก็บรักษาศพและพื้นที่ในการพิสูจน์เอกลักษณ์ศพผู้เสียชีวิต

(๕) การเคลื่อนย้ายศพ เทศบาลเมืองพิจิตรร่วมกับอำเภอและจังหวัดควบคุมการเคลื่อนย้ายศพผู้เสียชีวิต

(๖) ป้องกันเฝ้าระวังและควบคุมโรคที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

(๗) ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตและฟื้นฟูอาชีพของผู้ประสบภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างปกติ

(๘) ฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งสาธารณูปโภคที่ได้รับความเสียหายให้กลับสู่สภาพเดิมและสามารถใช้งานได้ถาวรโดยเร็ว

(๙) ดำเนินการฟื้นฟูบูรณะความเสียหายในเบื้องต้น

(๑๐) จัดให้มีการศึกษาผลกระทบจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่มที่มีต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่มในอนาคต

(๒๑.๘) การประสานงาน

(๑) แผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่มเทศบาลเมืองพิจิตร มีผลบังคับใช้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนสิ้นสุดของปี ๒๕๖๔

(๒) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ประชาสัมพันธ์แจ้งสถานที่ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์รับบริจาคสิ่งของ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดสถานที่เก็บรักษาสิ่งของและเงินบริจาค รวมทั้งวิธีการแจกจ่ายเพื่อให้เกิดเอกภาพ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ประสบภัยอย่างเสมอภาคและทันเหตุการณ์

(๓) กรณีปฏิบัติหน้าที่มีปัญหาขัดข้องในระหว่างปฏิบัติงานให้รายงานผู้อำนวยการท้องถิ่นทราบโดยด่วน เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

(๒๑.๙) การบังคับบัญชา

ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม เทศบาลเมืองพิจิตร รับเรื่องราวร้องทุกข์และสนับสนุนการบริการประชาชน ในเขตเทศบาลโดยมีนายกเทศมนตรีเป็นผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจฯ รองนายกเทศมนตรีเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจฯ ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าส่วนการงานเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการวินิจฉัยสั่งการควบคุม กำกับดูแล แนะนำ ประสานงาน และให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแผนนี้

(๒๑.๑๐) การติดต่อสื่อสาร

ศูนย์รวมข้อมูล ใช้ศูนย์วิทยุสื่อสารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลเมืองพิจิตร เป็นศูนย์สื่อสารของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร ประสานทางวิทยุสื่อสารย่านความถี่ ๑๖๒.๕๕๐ MHz นามเรียกขานแม่ข่าย “สระหลวง” และโทรศัพท์หมายเลข ๐-๕๖๖๑-๑๓๐๖ หรือเหตุสาธารณภัย โทร.๑๙๙ โทรสาร. ๐-๕๖๖๑-๔๗๕๒

ผนวก

- ผนวก ก บัญชีเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองอำนวยการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลเมืองพิจิตร
- ผนวก ข บัญชีเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่วนราชการ
(หน่วยข้างเคียง) และ ภาคเอกชน (หน่วยสนับสนุน)
- ผนวก ค แผนผังการติดต่อสื่อสารหน่วยงานพื้นที่ข้างเคียง
- ผนวก ง คำสั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการ
ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลเมืองพิจิตรประจำปี ๒๕๖๔
- ผนวก จ รายการแจกจ่าย